

ห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าฯ ลาดกระบัง
ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

การศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการเผยแพร่ความรู้และเทคโนโลยีทางการเกษตรสู่เกษตรกรของ
เกษตรตำบล อ.ปทุมราช จ.นครราชสีมา

Study on Extension Problem and Obstacle of Agricultural Officer : A case of
Pakthongchai District, Nakhonratchasima Province

ภาควิชาเทคนิคเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

กรุงเทพมหานคร

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนการเกษตร)

ป/พ. พ.ศ.2548

๗๗๗1๗

เลขหมู่..... 2548

เลขทะเบียน..... ๗๖112

วัน,เดือน,ปี..... 2 JUN 2009

ใบรับรองปัญหาพิเศษ
ภาควิชาเทคนิคเกษตร
คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
กรุงเทพฯ

เรื่อง

การศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการเผยแพร่ความรู้และเทคโนโลยีทางการเกษตรสู่
เกษตรกรของเกษตรตำบล อ.ปักธงชัย จ.นครราชสีมา

Study on Extension Problem and Obstacle of Agricultural Officer : A case of
Pakthongchai District, Nakhonratchasima Province

โดย

นายเผด็จ พูลศิลป์

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร

วท.บ. (พัฒนาการเกษตร)

เมื่อวันที่ 6 เดือน พ.ค. 2548

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ

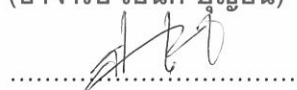
(อาจารย์ ดร. กนก เลิศพานิช)

กรรมการปัญหาพิเศษ

(อาจารย์ เอนก บุญยีน)

หัวหน้าภาควิชา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุขุมารณ์ ชันธีศรี)

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : การศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการเผยแพร่ความรู้และเทคโนโลยีทางการเกษตรสู่เกษตรกรของเกษตรกรตำบล อ.ปักธงชัย จ.นครราชสีมา

โดย : นายเผด็จ พูลศิลป์

ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตร์บัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)

สาขาวิชาเอก : พัฒนาการเกษตร

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ

อาจารย์ ดร.กนก เลิศพานิช

6 / พ.ค. 2548

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการเผยแพร่ความรู้และเทคโนโลยีทางการเกษตรสู่เกษตรกรของเกษตรกรตำบล อ.ปักธงชัย จ.นครราชสีมา โดยเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่เกษตรตำบลที่รับผิดชอบ ซึ่งพบว่า

ปัญหาและอุปสรรคที่เจ้าหน้าที่เกษตรตำบลทุกตำบลพบจะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือไม่สามารถจัดทำการถ่ายทอดเทคโนโลยีตามแผนงานส่งเสริมความรู้ได้เนื่องจากขาดงบประมาณเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรขาดข้อมูลและข่าวสาร สนับสนุนการบริการส่งเสริมการเกษตร รวมทั้งเจ้าหน้าที่เกษตรตำบล มีความรู้เฉพาะด้านที่เรียนมา จึงทำให้เป็นข้อจำกัดในการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยี และการเยี่ยมเกษตรกรไม่เพียงพอ เนื่องจากอัตราส่วนของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมต่อครอบครัวของเกษตรกร มีมากเกินไปทำให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมแต่ละคนไม่สามารถไปเยี่ยมเกษตรกรในพื้นที่รับผิดชอบได้ครบ นอกจากนี้เกษตรกรยังไม่เห็นความสำคัญ ของการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีทางการเกษตร จึงนับเป็นปัญหาและอุปสรรคอีกเรื่องหนึ่ง

คำนิยม

การศึกษาปัญหาพิเศษเรื่องนี้จะไม่สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ ถ้าไม่ได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์ ดร.กนก เลิศพานิช และอาจารย์เอนก บุญยีน ซึ่งเป็นประธานและกรรมการปัญหาพิเศษ ขอขอบคุณท่านอาจารย์ทั้งสองเพราะท่านได้ให้คำแนะนำ ในด้านแนวคิดและวิธีการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนอย่างละเอียด ซึ่งทำให้ปัญหาพิเศษเล่มนี้ออกมาเป็นปัญหาพิเศษที่สมบูรณ์ได้ในที่สุด

และขอขอบคุณแก๊งค์ลูกหมี่ทุกท่านที่คอยเป็นห่วง และคอยถามไถ่เสมอว่าปัญหาพิเศษไปถึงไหนแล้วและชาวแก๊งค์ที่คอยชักชวนกันไปเที่ยวในสถานที่ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น หาดจอมเทียน ผับพริกฟ้า ร้านคอกเทด เขาใหญ่ บ้านโคกราช ตะวันแดง ฯลฯ พร้อมกันนี้ขอขอบคุณน้อง ๆ ทุกท่านที่หมั่นมาเยี่ยมเยียนในช่วงวันหยุดหลังจากการฝึกงาน

ขอขอบคุณพ่อ และคุณแม่ที่คอยให้กำลังใจและบักจัยในการทำปัญหาพิเศษในครั้งนี้และที่ขาดเสียไม่ได้คือสำนักงานเกษตรตำบลอำเภอปรางค์ชัย จังหวัดนครราชสีมา ที่ให้ข้อมูลในการทำปัญหาพิเศษ

สุดท้ายนี้คุณงานความดีที่พึ่งมีข้าพเจ้าขอมอบแด่ บิดา มารดา ครู อาจารย์ ผู้ประสทาวิชาและผู้อุปการะคุณทุกท่าน

เผติม พูลศิลป์
พฤษภาคม 2548

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(ก)
สารบัญตาราง	(ข)
บทที่1 บทนำ	
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
ขอบเขตการศึกษา	2
นิยามศัพท์	2
บทที่2 การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง	3
บทที่3 วิธีการศึกษา	25
กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา	25
วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	25
การวิเคราะห์ข้อมูล	26
บทที่4 ผลการวิจัยและวิจารณ์ผล	27
วิจารณ์ผลการวิจัย	40
บทที่5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	41
สรุปผลการวิจัย	41
ข้อเสนอแนะ	42
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย	42
เอกสารอ้างอิง	43
ภาคผนวก	46

ตารางที่

สารบัญตาราง

(ก)

หน้า

1 สรุปแผนการดำเนินงานในแต่ละด้าน

20

ภาพที่	สารบัญภาพ	หน้า
1	วิธีการส่งเสริมจุดมุ่งหมายในการเผยแพร่ความรู้	11

บทที่ 1

บทนำ

(Introduction)

ความสำคัญของปัญหา(Statement of the Problem)

การเกษตรเป็นรากฐานที่สำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย เห็นได้ประเทศไทยมีประชากร 64.3 ล้านคน ประชากรภาคการเกษตรมีสัดส่วนร้อยละ 54.9 ซึ่งคิดเป็นจำนวนประชากรไม่น้อยกว่า 35 ล้านคน ซึ่งให้เห็นถึงความสำคัญของภาคการเกษตร แต่รายได้ของภาคการเกษตรเมื่อเทียบกับนอกภาคการเกษตรยังคงต่ำอยู่มาก ในปี พ.ศ.2533 อัตราส่วนรายได้ต่อคนของประชากรในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรเท่ากับ 1: 11.96 (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2539) แสดงให้เห็นว่าจำเป็นต้องมีการปรับปรุงเพื่อให้การเกษตรกรรมมีการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น และส่งผลให้รายได้ของเกษตรกรสูงขึ้นด้วย

งานส่งเสริมการเกษตรของประเทศไทยมีความจำเป็นต่อเกษตรกร ซึ่งเกษตรตำบลเป็นหน่วยงานที่ถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรให้กับเกษตรกรรวมทั้งการให้คำปรึกษาแนะนำ และประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆในการพัฒนาการเกษตรในท้องถิ่น ในขณะที่การดำเนินงานเป็นไปในลักษณะที่มีความจำกัด ทั้งในด้านอัตราค่าจ้างของบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ในการส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้รวมถึงเทคโนโลยี ทำให้ไม่สามารถให้บริการวิชาการเกษตรแผนใหม่แก่เกษตรกรได้อย่างทั่วถึงและไม่สามารถแก้ไขปัญหาทางการเกษตรได้อย่างทัน่วงที

ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะมีการศึกษาปัญหา และอุปสรรคในการเผยแพร่ความรู้และเทคโนโลยีทางการเกษตรสู่เกษตรกรของเกษตรตำบล โดยผู้วิจัยได้เลือกที่จะทำการศึกษาที่ จังหวัดนครราชสีมา ในเขต อำเภอปักธงชัย เพราะเนื่องจากในเขตพื้นที่แห่งนี้ มีการทำการเกษตรจำนวนมากแต่ยังพบเกษตรกรที่ยังมีปัญหาที่เกี่ยวกับเกษตรกรรมอยู่

วัตถุประสงค์ในการศึกษา (Objective of the Study)

เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการเผยแพร่ความรู้และเทคโนโลยีของเกษตรกรตำบล อำเภอ ปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ (Significance of the Study)

เพื่อให้ทราบถึงการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เกษตรกรตำบลรวมทั้งทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการเผยแพร่ความรู้และเทคโนโลยีของเกษตรกรตำบล อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา

ขอบเขตการศึกษา (Scope and Limitation)

การศึกษานี้เป็นการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการเผยแพร่ความรู้และเทคโนโลยีทางการเกษตรสู่เกษตรกร ของเจ้าหน้าที่เกษตรกรตำบล อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งแบ่งตำบลออกเป็น 16 หมู่บ้าน

นิยามศัพท์ (Operational Definition of Terms)

1. เกษตรตำบล หมายถึง เจ้าหน้าที่งานการเกษตร สังกัดสำนักงานเกษตรอำเภอที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานรับผิดชอบงานส่งเสริมเกษตรในระดับตำบลของจังหวัดนครราชสีมา
2. เกษตรกร หมายถึง เกษตรกรที่ทำการเกษตรในเขตอำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา
3. ปัญหาและอุปสรรค หมายถึง ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรตำบล ในอำเภอปักธงชัยเกี่ยวกับเรื่องของการเผยแพร่ความรู้และเทคโนโลยีทางการเกษตร

บทที่ 2
การตรวจเอกสาร
(Review of Related Literature)

การศึกษาครั้งนี้มีการตรวจเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ดังนี้

1. ความสำคัญ และความหมายของการส่งเสริมการเกษตร
 2. หน้าที่และความรับผิดชอบของเกษตรตำบล
 3. วิธีการส่งเสริมการเกษตร
 4. ปัญหาและอุปสรรคในการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยี
 5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 1. ความสำคัญของการส่งเสริมการเกษตร**
- งานส่งเสริมการเกษตร เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการทำให้การศึกษา ให้ความรู้ทางการเกษตรแก่เกษตรกร และประชาชน ไม่ได้จำกัดเพียงการเรียนการสอนเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับกิจกรรมและบริการต่างๆ ของรัฐและเอกชนอีกอย่างกว้างขวาง (วิจิตร อาวะกุล , 2527)
- ความหมายของการส่งเสริมการเกษตร** มีผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความหมายไว้หลากหลาย เช่น การส่งเสริม (Extension work) เป็นระบบให้ศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งผู้ใหญ่และผู้เยาว์สามารถเรียนโดยการลงมือกระทำ (Kelsey and Hearn , 1967)
- ทำนอง สิงคาลวณิช (2526) ได้ให้ความหมายของการส่งเสริมการเกษตรไว้ว่า คือการถ่ายทอด หรือเผยแพร่ บริการความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆ เกี่ยวกับการเกษตรให้แก่เกษตรกรที่ยังไม่รู้ไม่เข้าใจ ตลอดจนให้คำปรึกษาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อความเข้าใจในปัญหาต่างๆ ให้เกษตรกรนำไปคิด ตกลงใจ และปฏิบัติตาม อันจะยังผลให้เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและเพิ่มรายได้ งานส่งเสริมเป็นการให้การศึกษา เนื่องจากโดยทั่วไปแล้วงานส่งเสริมมุ่งที่จะเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมของบุคคลเป้าหมายไปในแนวทางที่ปรารถนาหรือดีขึ้นกว่าเดิม คือให้เข้ามามีความรู้มากขึ้นในวิทยาการต่างๆ ทางเกษตรหรือที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงและวิวัฒนาการตลอดเวลา ให้เขามีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพที่ทำอยู่ มีความเต็มใจที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และมีทักษะหรือความสามารถในการประกอบอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มขีดความสามารถในการทำการเกษตร ซึ่งรวมถึงการผลิต การพัฒนา

ทรัพยากรการผลิต การจัดการกับการผลิตผล การจัดการระบบการผลิตกรรมและที่อยู่อาศัย การพัฒนาครอบครัวให้เกิดผลทางเศรษฐกิจและสังคม และการพัฒนาความเป็นผู้นำในสังคมเกษตร

งานส่งเสริมเป็นการให้การศึกษานอกระบบโรงเรียนที่ต้องเสริมด้วยการบริการสนับสนุนอย่างใกล้ชิดเพราะเป็นการถ่ายทอดความรู้และทักษะให้แก่บุคคลเป้าหมาย คือตัวเกษตรกรและสมาชิกในครอบครัวที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพในทันที การให้บริการสนับสนุนมีหลายทางด้วยกัน เช่น ด้านปัจจัยการผลิต มีการนำตัวอย่างมาให้ศึกษาหรือนำไปทดลอง ได้แก่ พันธุ์พืช เครื่องมือการเกษตร ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช หรือการจัดสินเชื่อเกษตรกร ฯลฯ ในด้านป้องกันและกำจัดศัตรูพืช ที่ระบาดทำความเสียหายแก่พืชผลของเกษตรกรเป็นต้น

Mosher (1978) ได้ให้ความหมายของการส่งเสริมการเกษตรไว้ว่า เป็นการทำงานกับชาวชนบท โดยผ่านวิธีการให้การศึกษานอกโรงเรียน ในแนวที่เป็นเรื่องสนใจ เป็นความต้องการของผู้รับการถ่ายทอดความใกล้ชิดและสร้างความเป็นเพื่อน เพื่อปรับปรุงระดับ ความเป็นอยู่ของครอบครัวชนบท ช่วยสนับสนุนสวัสดิภาพชุมชนในชนบท

Russell (1981) ซึ่งเป็นที่ปรึกษาด้านการเกษตรกรรมโดยพืชพาน้ำฝน (Rainfed Crop) ของแผนกการพัฒนาเกษตรและชนบท (Agricultural and Rural Development) ของธนาคารโลกได้ให้ความหมายของการส่งเสริมการเกษตรไว้ว่า การส่งเสริมการเกษตรคือกระบวนการจัดหาความรู้ และทักษะที่จำเป็นเพิ่มเติมให้เกษตรกร เพื่อนำไปปรับปรุงผลผลิต เพื่อยกระดับมาตรฐานการครองชีพ และต้องไปใช้วิธีการส่งเสริมแบบสองทาง

2.หน้าที่และความรับผิดชอบของเกษตรกรตำบล

บทบาทตามหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลเป็นข้าราชการในสังกัดกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปฏิบัติงานประจำสำนักงานเกษตรอำเภอ จึงมีบทบาทหน้าที่โดยตรงที่จะต้องปฏิบัติงานในส่วนของกรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 7 หมวด รวม 25 บทบาท ดังนี้

1. ด้านการวางแผน

1.1 จัดทำแผนส่งเสริมการเกษตรของตำบลประจำปี

1.2 วางแผนงานปฏิบัติงานในแต่ละปี

2. ด้านการบริการส่งเสริมการเกษตร

- 2.1 ถ่ายทอดความรู้และเทคนิคการผลิตทางการเกษตรแผนใหม่
- 2.2 แก้ไขปัญหาของเกษตรกรทั้งทางด้านวิชาการเกษตรและปัญหาพื้นฐาน
- 2.3 ชี้แนะเกษตรกรในการจัดหาและใช้ปัจจัยการผลิต
- 2.4 สํารวจและรวบรวมข้อมูลสถิติการเกษตรในพื้นที่รับผิดชอบ
- 2.5 ให้ข้อมูลข่าวสารการเกษตรและการตลาดแก่เกษตรกร
- 2.6 สนับสนุนให้เกษตรกรและสมาชิกครอบครัวเกษตรกรรวมตัวเป็นกลุ่มสถาบัน
- 2.7 คัดเลือกเกษตรกรผู้นำ
- 2.8 ดำเนินงานหมู่บ้านหลักส่งเสริมการเกษตร

3. ด้านการรายงาน

- 3.1 การระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช
- 3.2 ความเสียหายอันเนื่องมาจากภัยธรรมชาติ
- 3.3 ภาวะการผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญในท้องถิ่น

4. การปฏิบัติงานตามโครงการพัฒนาชนบทในเขตยากจน

- 5.1 จัดทำแปลงทดสอบ
- 5.2 จัดทำแปลงส่งเสริม
- 5.3 ผลงานงานในโครงการ
- 5.4 รายงานผลการดำเนินงานตามโครงการ

5. การปฏิบัติงานตามโครงการส่งเสริมปกติ

- 5.1 จัดทำแปลงทดสอบ
- 5.2 จัดทำแปลงส่งเสริม
- 5.3 ผลงานงานในโครงการ
- 5.4 รายงานผลการดำเนินงานตามโครงการ

6. ปฏิบัติงานตามโครงการพิเศษเฉพาะพื้นที่ เช่น โครงการ อฟป, กนช โครงการพระราชดำริ

7. ด้านการฝึกอบรมและประชุม

7.1 เข้ารับการฝึกอบรมรายปี

7.2 เข้าประชุมรายปี

7.3 ประชุมประจำเดือนของสำนักงานเกษตรอำเภอ

เกษตรตำบล ทำหน้าที่นำทางการเกษตรไปชี้แจงเกษตรกร และรวบรวมข้อเสนอการผลิตของเกษตรกรเสนออำเภอ และนำผลการพิจารณาชี้แจงแก่เกษตรกร (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ , 2535)

ในการปฏิบัติงานของเกษตรตำบล กรมส่งเสริมการเกษตร ได้กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบไว้ดังนี้ (กองแผนงานและโครงการพิเศษและสำนักฝึกอบรม , 2526)

1. การเยี่ยมเกษตรกร เกษตรตำบลต้องออกไปเยี่ยมเยียนเกษตรกรในหมู่บ้านต่างๆตามระบบที่วางไว้ โดยกำหนดไว้ว่าในแต่ละปีจะต้องไปเยี่ยมเยียนเกษตรกรในหมู่บ้าน ครอบคลุมหมู่บ้านและจะต้องกำหนดแผนการเยี่ยมไว้ให้แน่นอน จะไปหมู่บ้านไหน วันใด พร้อมทั้งแจ้งให้เกษตรกรทราบ

2. การช่วยเหลือเกี่ยวกับการแนะนำใช้เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย และยาเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช แก่เกษตรกร โดยนำวัสดุ อุปกรณ์ประกอบคำแนะนำ เช่น ไปสเตอร์ ตัวอย่างของจริง และเอกสารคำแนะนำเป็นต้น

3. การจัดทำแปลงสาธิต (แปลงส่งเสริม) เกษตรตำบลจะต้องจัดทำแปลงสาธิตในตำบลที่ตนรับผิดชอบ โดยกำหนดให้จัดทำแปลงสาธิตพืชหลักที่กรมส่งเสริมการเกษตรได้กำหนดไว้ก่อน ทั้งนี้ให้ขอความร่วมมือจากเกษตรกรผู้นำในการจัดทำแปลงสาธิตดังกล่าว

4. สสำรวจรวบรวมสถิติตัวเลขทางการเกษตรต่างๆ เกษตรตำบลต้องออกสำรวจรวบรวมสถิติตัวเลขทางการเกษตรต่างๆ เช่น เนื้อที่เพาะปลูกและเก็บเกี่ยวผลผลิต ทางการเกษตร การระบาดของศัตรูพืช เป็นต้น

5. กระตุ้น ชักจูง ให้มีการจัดตั้งและดำเนินงานกลุ่มเกษตรกร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มยุวเกษตรกรขึ้นในตำบลที่รับผิดชอบ

6. การคัดเลือกเกษตรกรผู้นำ เกษตรตำบลต้องดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร โดยอาศัยเกษตรกรที่มีลักษณะที่เป็นผู้นำเป็นแกนกลาง ดังนั้น เกษตรตำบลต้องทำการคัดเลือกเกษตรกรผู้นำ โดยขอความร่วมมือจากบุคคลสำคัญในหมู่บ้าน เช่น ครู ผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มบุคคลดังกล่าวนี้จะเสนอชื่อเกษตรกร ที่สมควรจะเป็นเกษตรกรผู้นำ

นับตั้งแต่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของเกษตรตำบล ที่ได้มีโอกาสเข้าปฏิบัติงาน ใกล้ชิดกับเกษตรกรในระดับตำบลมากที่สุด แทนทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้มอบหมายให้เป็นผู้แทนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในระดับตำบล กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของเกษตรตำบลชั้นใหม่ (กองแผนงานและโครงการพิเศษและสำนักฝึกอบรม, 2526) ดังนี้

1. ส่งเสริมการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ และการประมง
2. ถ่ายทอดความรู้และเทคนิคด้านการผลิตการเกษตรแผนใหม่ที่เหมาะสมแก่เกษตรกร
3. แก้ไขปัญหาของเกษตรกร ทั้งปัญหาด้านวิชาการและปัญหาขั้นพื้นฐานทั่วไป หากปัญหานี้เกินขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่ ที่จะแก้ไข ให้เสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น หรือเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณา
4. รายงานการระบาดของโรค แมลงศัตรูพืช โรคสัตว์บก และสัตว์น้ำ ตลอดจนความเสียหาย ที่เกิดจากภัยธรรมชาติต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง
5. ชี้แนะเกษตรกรในการจัดหาปัจจัยการผลิต และการใช้ปัจจัยการผลิตอย่างถูกวิธี ประหยัดและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้ผลผลิตและรายได้สูงสุด
6. ให้ความรู้กับเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้ที่ดินและน้ำเพื่อการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการอนุรักษ์ป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติอื่นๆ
7. สนับสนุนการให้เกษตรกรและสมาชิกในครอบครัวเกษตรกรรวมตัวกันเป็นกลุ่มและสถาบันเพื่อรวมพลังในการพัฒนาอาชีพของตนเอง ครอบครัว และสังคมเกษตรกร
8. ศึกษาสำรวจข้อมูลการเกษตรในพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผน การผลิตและการตลาด ตลอดจนการวางแผนพัฒนาการเกษตร
9. จัดทำโครงการและกิจกรรมทางการเกษตร เพื่อเป็นตัวอย่างแก่เกษตรกร
10. ให้ข่าวสารข้อมูลการเกษตรและการตลาด แก่เกษตรกรเพื่อประกอบการตัดสินใจในการผลิตและลงทุน
11. ประสานงานทางด้านแทรกแซงราคาผลผลิตการเกษตรตามนโยบายของรัฐบาล
12. ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งของรัฐบาลและเอกชนกับเกษตรกร และสถาบันเกษตรกรในตำบล เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือในการผลิตและจำหน่ายผลผลิตผลอย่างมีประสิทธิภาพ

13. ให้คำปรึกษาแก่คณะกรรมการหมู่บ้าน ในการจัดทำโครงการเกี่ยวกับการเกษตร ตลอดจนในคำแนะนำช่วยเหลือในด้านวิชาการเกษตร และการพัฒนาท้องถิ่น

14. ให้ความสนับสนุนสภาตำบลทางด้านวิชาการเกษตร รวมทั้งการเสนอแนะในการจัดทำโครงการ หรือพัฒนาการเกษตรของตำบล และช่วยเหลือในการตรวจสอบความเป็นไปได้ของโครงการ ในด้านเทคนิคและค่าใช้จ่ายของโครงการ

15. เป็นผู้ปลูกฝังอุดมการณ์และทัศนคติที่ถูกต้องแก่เกษตรกร

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลในฐานะผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในระดับ ตำบล จะเข้ามามีส่วนช่วยเหลือหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทั้งหมด 13 หน่วยงาน รวม 32 บทบาท ซึ่งแยกได้ดังนี้คือ

1. กรมประมง

- 1.1 สำรวจแหล่งน้ำที่เหมาะสมสำหรับดำเนินโครงการด้านประมง
- 1.2 รายงานการระบาดของโรคปลาและอุทกภัย
- 1.3 เป็นผู้ประสานงานระหว่างเกษตรกรกับหน่วยงานของกรมประมง
- 1.4 ชี้แจงพระราชบัญญัติการประมงให้เกษตรกรได้ทราบโดยทั่วกัน
- 1.5 สนับสนุนให้เกษตรกรดำเนินการต่อเนื่องในแหล่งน้ำที่กรมประมงจัดสร้างขึ้นและแหล่งน้ำอื่นๆ

2. กรมปศุสัตว์

- 2.1 ประชาสัมพันธ์งานปศุสัตว์และจัดหาตลาด
- 2.2 ฝึกอบรมเกษตรกรเพื่อให้ความรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์และทำวัคซีนไก่พื้นเมือง
- 2.3 รายงานการระบาดของโรคสัตว์
- 2.4 แนะนำโครงการคulling และธนาคารยาในหมู่บ้าน

3. กรมป่าไม้

- 3.1 ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเห็นความสำคัญของป่าไม้
- 3.2 ส่งเสริมให้ประชาชนปลูกป่า
- 3.3 นำเจ้าหน้าที่สำรวจเพื่อมอบเอกสารสิทธิให้ทันเวลา

4. สำนักเศรษฐกิจการเกษตร

4.1 รายงานข้อมูลสภาวะการผลิตและอุตสาหกรรมการเกษตร

5. กรมพัฒนาที่ดิน

5.1 ส่งเสริมให้เกษตรกรมีความพื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องดิน

5.2 รวบรวมข้อมูลพื้นฐานของดิน การใช้ที่ดินและปัญหาของการใช้ดิน

5.3 ร่วมคัดเลือกเกษตรกรเพื่อเข้าร่วมโครงการฝึกอบรม

6. กรมวิชาการเกษตร

6.1 แจกแหล่งผลิตและจำหน่ายวัตถุดิบพืชและปุ๋ยปลอม

7. กรมชลประทาน

7.1 สนับสนุนกลุ่มผู้ใช้น้ำก่อนเริ่มโครงการ

7.2 แนะนำเกษตรกรในจัดขอโครงการชลประทานขนาดเล็ก

7.3 ผลงานงานกับเจ้าหน้าที่ในการวางแผนการปลูกพืชให้สอดคล้องกับปริมาณและ

กำหนดส่งน้ำ

7.4 สนับสนุนการสูบน้ำช่วยเหลือชาวนาชาวสวน

7.5 ชี้แจงให้เกษตรกรได้เข้าใจวัตถุประสงค์ของงานคันคูน้ำ

8. งานส่งเสริมสหกรณ์

8.1 ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ความรู้เบื้องต้นสหกรณ์

8.2 เข้าร่วมประชุมกลุ่มสหกรณ์เพื่อให้คำแนะนำและส่งเสริมความรู้ทางด้าน

การเกษตร

8.3 ส่งเสริมการผลิตของกลุ่มสมาชิกสหกรณ์ในลักษณะของกลุ่มอาชีพต่าง

9. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

9.1 ประสานงานด้านการนัดหมายหรือแนะนำและติดตามให้กลุ่มเกษตรกรนำเอกสาร ทางบัญชีตรวจสอบ

10. สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร

10.1 รวบรวมข้อมูลเพื่อวางแผนและประสานงานเกี่ยวกับการขยายเขตปฏิรูปที่ดิน

11. สำนักงานปลัดและกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

11.1 ประสานงานและดูแลกิจกรรมตามโครงการให้เป็นไปตามแผน

12. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.)

12.1 เข้ารับการอบรมจากเจ้าหน้าที่ประจำโครงการ

12.2 ปฏิบัติงานส่งเสริมตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดขึ้นโดยคณะกรรมการบริหาร
ประจำโครงการ

13. โครงการตลาดเพื่อการเกษตร (อตก.)

13.1 แจ้งข่าวสารระเบียบวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการจำหน่ายปุ๋ยการรับซื้อผลผลิต
การเกษตรแก่เกษตรกร

3. ลักษณะของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมที่ดี

Laidlaw (1962) ได้กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมในอุดมคติไว้ ดังนี้

1. มีความจริงใจและกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน
2. ต้องยอมรับว่าเป็นหัวหน้า ที่จะเข้าไปช่วยแก้ไขปัญหาคเฉพาะหน้าของเกษตรกร
3. มีบุคลิกเป็นที่น่าเชื่อถือของเกษตรกร
4. เป็นผู้มีความประสพการณ์ทางด้านปฏิบัติในเรื่องที่เกี่ยวข้อง
5. เป็นผู้มีความคิดริเริ่ม มีความเข้าใจในกระบวนการกลุ่ม และสนใจที่จะเข้าไปแก้ปัญหาใน
ชนบท
6. มีสุขภาพอนามัยดี
7. สามารถแยกการทำงานในหน้าที่ออกจากการเมือง

วิธีส่งเสริมการเกษตร

วิจิตร อวระกุล (2527) แบ่งวิธีการส่งเสริมออกเป็น

1. วิธีการส่งเสริมแบ่งโดยพิจารณาจากกลุ่มคนที่ใช้ในการส่งเสริม
 - 1.1 การส่งเสริมเป็นรายบุคคล เช่น การเยี่ยมที่ไร่นาและที่บ้าน
 - 1.2 การส่งเสริมเป็นกลุ่ม เช่น การสาธิต การอบรมผู้นำ ฯลฯ
 - 1.3 การส่งเสริมแบบมวลชน เช่น แผ่นปลิว วิทยู โทรทัศน์ ฯลฯ
2. วิธีการส่งเสริมแบ่งโดยพิจารณาจากรูปแบบของสื่อที่ใช้ในงานส่งเสริม
 - 2.9 โดยการพูด เช่น การบรรยาย การอบรม ฯลฯ
 - 2.10 โดยสิ่งพิมพ์ เช่น แผ่นปลิว จดหมายข่าว ฯลฯ

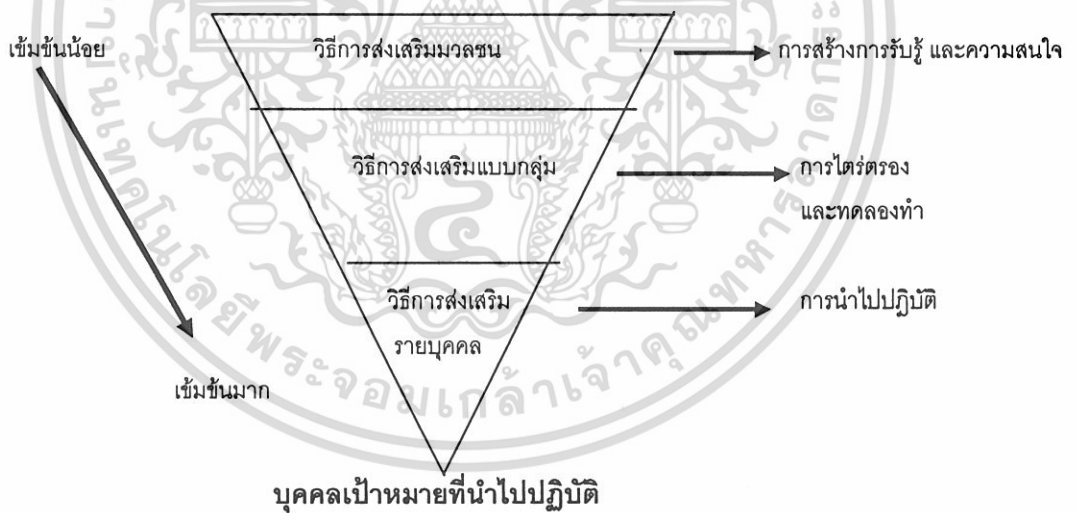
2.11 โดยภาพและเสียง เช่น สาทิต นิทรศการ ฯลฯ

Adams (1997) อธิบายว่า วิธีการส่งเสริมสามารถแบ่งได้ตามบุคคลเป้าหมาย ได้แก่

- 1. วิธีการส่งเสริมมวลชน มุ่งที่จะเผยแพร่สร้างการรับรู้ และความสนใจในเรื่องใหม่ๆ แนวความคิดใหม่ๆ ให้บุคคลเป้าหมายรู้ว่าเรื่องนั้นเรื่องนั้นเกิดขึ้นแล้ว หากสนใจก็หารายละเอียดต่อไป
- 2. วิธีการส่งเสริมแบบกลุ่ม จะช่วยบุคคลเป้าหมายให้ได้รายละเอียดในเรื่องที่เกษตรกรสนใจมากขึ้น และนำไปสู่การไตร่ตรองว่าจะทำหรือไม่ หากทดลองทำ ก็เป็นการพิสูจน์ด้วยตนเองว่าผลจะออกมาดีหรือไม่อย่างไร

3. วิธีส่งเสริมแบบรายบุคคล มุ่งส่งเสริม ช่วยเหลือ แนะนำเฉพาะบุคคลแต่ละรายในด้านเทคนิค และรายละเอียดเฉพาะอย่าง เมื่อเกษตรกรตัดสินใจรับวิธีการใหม่ๆ ไปปฏิบัติเจ้าหน้าที่ส่งเสริมก็ต้องช่วยเหลือติดตาม แนะนำเพื่อให้งานไปอย่างถูกวิธี และแก้ปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้ตัวเกษตรกรบรรลุผลสำเร็จ และเกิดความพึงพอใจเมื่องานสำเร็จตามที่คาดหวัง

วิธีการส่งเสริมใหญ่ ๆ ทั้ง 3 วิธี ที่กล่าวมานั้น มีทั้งแบบกว้าง ๆ แบบกลาง ๆ และแบบเฉพาะเจาะจง เข้าถึงตัวบุคคลเป้าหมาย และต่างก็มีจุดมุ่งหมายในการเผยแพร่ความรู้ดังแสดงไว้ในภาพ

ภาพที่ 1 วิธีการส่งเสริมกับจุดมุ่งหมายในการเผยแพร่ความรู้
ที่มา : Adams (1997)

จากที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่า วิธีการส่งเสริมการเกษตรมีอยู่ 3 วิธีใหญ่ๆ คือ วิธีส่งเสริมรายบุคคล วิธีการส่งเสริมแบบกลุ่ม และวิธีการส่งเสริมแบบมวลชน

วิธีการส่งเสริมรายบุคคล ประกอบด้วย การเยี่ยมที่บ้านและไถ่รื้อนา บุคคลมาพบ ณ สำนักงาน การติดต่อทางจดหมาย การติดต่อทางโทรศัพท์

วิธีการส่งเสริมแบบกลุ่ม ประกอบด้วย การประชุมเกี่ยวกับการส่งเสริม การสาธิต ทัศนศึกษา การจัดฝึกอบรมพิเศษ การทดสอบในท้องถิ่น และการจัดงานวันเกษตร

วิธีการส่งเสริมมวลชน ประกอบด้วย หนังสือพิมพ์ นิทรรศการ เอกสารเผยแพร่ วิทยุ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ การประกวด การรณรงค์

นอกจากนี้มีการใช้วิธีการส่งเสริมแบบผสม เช่น การวิธีส่งเสริมผสมกัน 2-3 วิธีในเรื่องเดียวกันเพื่อให้ได้ผลสูงสุด การใช้หน่วยส่งเสริมการเกษตรเคลื่อนที่มีโอกาสใช้วิธีส่งเสริมหลายๆอย่าง

ในการส่งเสริมการเกษตรระยะเริ่มแรกของกรมส่งเสริมการเกษตร เนื่องจากมีข้อจำกัดในด้านอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ต่อครอบครัวของเกษตรกร ถึง 1 ต่อ 4,000 คนทำให้ไม่สามารถใช้วิธีการส่งเสริมแบบรายบุคคลได้ จึงใช้วิธีการส่งเสริมการเกษตรผ่านกลุ่มต่างๆ ได้แก่ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ในรูปแบบของการประชุม เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหา สามารถจัดประชุมได้นานๆครั้ง จึงมีการประชุมเกิดขึ้น ทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ทันท่วงที เพราะไม่ทันเวลาและความต้องการของเกษตรกร นอกจากนี้ยังใช้วิธีการสาธิตให้เกษตรกรดูในระดับอำเภอ บ้างบางขั้นตอน โดยไม่มีการนำเกษตรกรไปดูการสาธิตอย่างมีระบบทุกขั้นตอน เกษตรกรให้ความสนใจและให้ความสำคัญในเรื่องนี้น้อย ในเรื่อง การสนับสนุนเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรให้สามารถปฏิบัติงานที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมีน้อยทั้งยังขาดวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ รวมตลอดถึงยานพาหนะที่จำเป็นในการส่งเสริมการเกษตร จึงทำให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่จึงมุ่งแก้ไขปัญหากแก่เกษตรกรซึ่งเป็นปัญหาเฉพาะหน้าเป็นส่วนใหญ่ การถ่ายทอดความรู้เกษตรกรแผนใหม่ โดยใช้เทคนิค และวิธีการส่งเสริมที่น่าสนใจมีน้อย ดังนั้นการบริการความรู้สู่เกษตรกรจึงอยู่ในวงจำกัด เป็นการบริการเฉพาะจุดที่สามารถปฏิบัติได้เท่านั้น อนึ่ง ในกรณีที่เกษตรกรมีปัญหาทางการประกอบอาชีพในพื้นที่ก็ไม่สามารถช่วยเหลือเกษตรกรได้ทันท่วงที โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเกิดโรคระบาด ภัยธรรมชาติต่างๆ ก็ตาม เกษตรกรยังต้องพึ่งพาเป็นส่วนใหญ่ การบริการของภาครัฐมีน้อยแลไม่ทั่วถึง รวมทั้งความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน ไม่มีระบบที่แน่นอน ทำให้ไม่สามารถตรวจสอบข้อมูลต่างๆได้ จึงเกิดมีความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน

ในด้านสื่อเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ ส่วนใหญ่จะล้าสมัยและเป็นเอกสารที่แสดงคำแนะนำต่างๆไปไม่เฉพาะเจาะจง จึงไม่สามารถนำไปปฏิบัติในพื้นที่จริงของเกษตรกรได้ทันที ด้านการเผยแพร่ความรู้ข่าวสารด้านวิชาการเกษตร แผนใหม่ไปสู่เกษตรกร ไม่มีระบบที่แน่นอน ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมแต่ละคน และการให้ความสำคัญด้านส่งเสริมการเกษตรของผู้เกี่ยวข้อง ทั้งในระดับ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และวิทยุท้องถิ่น ดังนั้นการใช้วิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบมวลชน จึงสามารถสรุปได้ว่าการดำเนินการน้อยมากและเป็นเฉพาะบางจุดเท่า ทำให้ข้อมูลข่าวสารเผยแพร่ไปสู่เกษตรกรไม่ทั่วถึง

แนวคิดเกี่ยวกับการถ่ายทอดความรู้

งานส่งเสริมการเกษตรเป็นงานบริการ เผยแพร่ และถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการเกษตร เพื่อช่วยให้เกษตรกรช่วยเหลือตนเองในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ดังนั้น องค์ประกอบในการถ่ายทอดความรู้จะประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร วิชาการเกษตร วิธีการและเทคนิคการถ่ายทอดความรู้ และเกษตรกร (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2546)

ความรู้ (Knowledge) กรมส่งเสริมการเกษตร (2546) กล่าวไว้ว่า ความรู้ที่เกี่ยวข้องงานส่งเสริมการเกษตรเป็นวิชาการที่เกี่ยวกับวิชาการเกษตร เทคนิคการผลิต การตลาด ธุรกิจเกษตร การบริหาร งานสถาบันเกษตรกร ดังนี้

1. ด้านวิชาการบริหาร ได้แก่ หมวดบริหารงานแผนโครงการ การบริหารงานบุคคล และการจัดการทั่วไป ดังนี้
2. ด้านวิชาการเกษตร ได้แก่หมวดพืชไร่ เช่น ข้าว พืชไร่ พืชเส้นใย พืชน้ำมัน เป็นต้น หมวดวิชาการพืชสวน เช่น ไม้ผล ไม้ดอก ไม้ประดับ พืชผัก เห็ด ยางพารา เป็นต้น และหมวดวิชาการเกษตรอื่นๆ เช่นการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม การแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร เครื่องจักรกลการเกษตร การป้องกันกำจัดศัตรูพืช ดินและปุ๋ย การผลิตเมล็ดพันธุ์ เป็นต้น
3. ด้านวิชาการส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ หมวดวิชาส่งเสริมการเกษตร เช่น เทคนิคการถ่ายทอดความรู้ การสื่อสารมวลชน การฝึกอบรม การนิเทศงาน เป็นต้น หมวดวิชาสังคม เช่น การพัฒนาสังคม จิตวิทยาสังคม การรวมกลุ่ม เป็นต้น และหมวดวิชาเศรษฐกิจเกษตร เช่นการจัดการไร่นา การตลาด การสหกรณ์ เกษตรชลประทาน เป็นต้น

การฝึกอบรม (Training) การฝึกอบรมเป็นกระบวนการถ่ายทอดความรู้ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความรู้ เช่น ความเข้าใจ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ เพื่อให้เกิด

ความรู้สึกร่วม เช่น ทศนคติ ค่านิยม การปรับตัว เป็นต้น และเพื่อให้เกิดทักษะ เช่น ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ เป็นต้น ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตร (2546) ที่กล่าวว่า การถ่ายทอดความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตรมีหลายวิธี เช่นแต่ละวิธีมีข้อดีและข้อเสียที่แตกต่างกัน ได้แก่การบรรยาย การบรรยายเป็นชุด การประชุมอภิปราย อภิปรายคณะอภิปรายกลุ่ม การสาธิตวิธี วันสาธิต การทัศนศึกษา การประกวดแข่งขัน การรณรงค์ นอกจากนี้ ประยูร หงษ์ทองคำ (2547) ยังกล่าวถึงวิธีการถ่ายทอดความรู้ว่า มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ และการสัมมนา

ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการถ่ายทอดความรู้ กรมส่งเสริมการเกษตร (2546) กล่าวว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับความรู้ ได้แก่ ลักษณะเนื้อหาวิชาการ เทคโนโลยี และสภาพแวดล้อม นอกจากนี้ยังมีปัจจัยสำคัญที่ควรพิจารณา ได้แก่ ลักษณะที่ได้ผลดีและมีกำไร หรือผลตอบแทนเร็ว วิธีการไม่ยุ่งยาก สอดคล้องกับสิ่งที่มีหรือปฏิบัติอยู่ หากเทคโนโลยีที่จะถ่ายทอดมีความสอดคล้องกับสิ่งที่ผู้เรียนรู้อยู่แล้ว หรือกำลังปฏิบัติอยู่จะช่วยให้มีการยอมรับได้ง่ายและเร็วขึ้น และแบ่งทดลองจำนวนน้อยได้ โดยหากเทคโนโลยีที่จะนำไปถ่ายทอดความสามารถแบ่งทดลองจำนวนน้อยได้จะช่วยให้เกิดการยอมรับได้ง่ายกว่าเทคโนโลยีที่ต้องปฏิบัติครั้งละมากๆ หรือลงทุนมาก

การปฏิบัติงานตามภารกิจของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรผู้รับผิดชอบตำบล

ระยะที่ 1

กรมส่งเสริมการเกษตร (2546) ได้รับมอบหมายภารกิจตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในการปฏิบัติงานศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีเกษตรประจำตำบล 4 ภารกิจดังนี้

1. การถ่ายทอดเทคโนโลยี
2. การจัดทำข้อมูลพื้นฐานการเกษตร
3. การพยากรณ์และการเตือนภัย
4. การบังคับใช้กฎหมายและการบริการประชาชน

กรมส่งเสริมการเกษตรได้ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีเกษตรสำหรับเจ้าหน้าที่ระดับตำบล อำเภอ จังหวัดและเขตและได้กำหนดให้หน่วยงานในระดับตำบลเริ่มปฏิบัติงานตามภารกิจตั้งแต่วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2546 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การปฏิบัติงานประจำวัน

1.1 เยี่ยมเยียนเกษตรกรทุกวันทำการตามแผนปฏิบัติงาน อย่างน้อยวันละ 25 ครัวเรือนยกเว้นวันที่ติดภารกิจอื่นที่ได้รับมอบหมายเพื่อการดำเนินงาน โดยมีวิธีดังต่อไปนี้

- สอบถามข้อมูลพื้นฐานการเกษตรทุกด้าน และจัดทำทะเบียนเกษตรกร
- สอบถามปัญหา และแนะนำส่งเสริมการเกษตร
- ติดตามเยี่ยมเยียนวิทยากรเกษตรกร จุดสาธิต กลุ่มเรียนรู้ กลุ่มอาชีพ
- ติดตามผลการดำเนินงานถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่เกษตรกรเป็นรายบุคคล

และรายกลุ่ม และให้มีสมุดบันทึกการเยี่ยมที่ตรวจสอบได้

- รับคำร้องและให้คำแนะนำเบื้องต้นแก่เกษตรกรด้านการบังคับใช้กฎหมาย ตามที่ได้รับมอบอำนาจ และคำร้องขอเข้าร่วมโครงการของหน่วยงานต่าง ๆ และแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินงานตามคำร้องในระยะเวลาที่กำหนด

- เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติต่าง ๆ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ตามที่ได้รับมอบหมาย

- ในกรณีพบการกระทำผิดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรซึ่งหน้า ให้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามกฎหมาย

- ให้ความรู้เกษตรกรเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร

- รวบรวมและจัดทำทะเบียนอาสาสมัครด้านการเกษตรของหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่ เกษตรอาสาสมัคร (เกษตรหมู่บ้านเดิม) วิทยากรเกษตรกร อาสาพัฒนาปศุสัตว์ ครัวบัญชีอาสา เศรษฐกิจการเกษตรหมู่บ้าน และหมอดินอาสา ฯลฯ

1.1 อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือแก่หน่วยงานที่มาประเมินผลการดำเนินงาน

1.2 ติดตามเฝ้าระวังภัยธรรมชาติ สัตว์พิษ ปศุสัตว์ ประมง และภัยเศรษฐกิจ เมื่อเกิดภัยให้รายงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทันที (ตามแผนภูมิในภาคผนวก)

1.3 บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยี

2. การปฏิบัติงานประจำสัปดาห์

2.1 ประชุมเยี่ยมเยียนอาสาสมัครด้านการเกษตรของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อสอบถามสถานการณ์การเกษตรด้านต่าง ๆ และแจ้งข่าวสาร ข้อมูล ให้อาสาสมัครเกษตรกรนำไปเผยแพร่แก่เกษตรกรโดยให้ถือว่าเป็นการเยี่ยมเยียนเกษตรกรตามข้อ 1.1 ด้วย

2.2 รายงานสถานการณ์การผลิต ภัยธรรมชาติ ภัยศัตรูพืช และภัยเศรษฐกิจให้กับอำเภอ จังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. การปฏิบัติงานประจำเดือน

3.1 จัดประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อ

จัดทำโครงการพัฒนาอาชีพการเกษตรด้านต่าง ๆ ตามความต้องการของเกษตรกร โดยมีรายละเอียดเกี่ยวข้อง

- วัตถุประสงค์โครงการ

- จำนวนเกษตรกรต้องการร่วมโครงการ ขนาดกิจกรรม

- ความรู้ที่เกษตรกรเข้าร่วม และหรือพื้นที่ดำเนินการโครงการต้องการรับการถ่ายทอด

วางแผนการถ่ายทอดความรู้ตามความต้องการของเกษตรกร โดยใช้เครื่องมือ/วิธีการต่าง ๆ เช่น แบบสอบถาม สัมภาษณ์เกษตรกร เวทีชุมชน รับแจ้งปัญหาเร่งด่วน แผนพัฒนาการเกษตรประจำตำบล

พิจารณาแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรที่เกิดขึ้นในพื้นที่ แจ้งข้อมูลข่าวสาร สถานการณ์การเกษตรด้านต่าง ๆ รวมทั้งพยากรณ์ และการเตือนภัยแก่คณะกรรมการฯ เพื่อนำไปเผยแพร่แก่เกษตรกรในพื้นที่

3.2) ประสานงานสำนักงานเกษตรอำเภอ เพื่อดำเนินการถ่ายทอดความรู้ (เปิดโรงเรียน) แก่เกษตรกร

3.3) รวบรวมรายงานผลการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล รายงานแก่อำเภอและจังหวัด

3.4) จัดทำและปรับปรุงข้อมูลระดับหมู่บ้านและตำบลให้เป็นปัจจุบัน โดยสำรวจจากการเยี่ยมเยียนเกษตรกรประจำวัน และรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.5) จัดเวทีชุมชนเพื่อสอบถามความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร และ
ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลระดับหมู่บ้าน

4) การปฏิบัติงานประจำปี

- จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรประจำตำบล

ระยะที่ 2

กรมส่งเสริมการเกษตร (2546) ได้ปรับปรุงคู่มือการปฏิบัติงานตามภารกิจของเจ้าหน้าที่
ส่งเสริมการเกษตรได้สามารถปฏิบัติงานได้จริงในพื้นที่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) การถ่ายทอดเทคโนโลยี

1.1 การจัดทำแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล รวมทั้งการ
ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดเทคโนโลยี

1.2 ดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยี โดยเตรียมการการถ่ายทอดเทคโนโลยี ได้แก่

การจัดทำหลักสูตร การคัดเลือกเกษตรกร จัดทำกำหนดการ จัดเตรียมสถานที่และ
เอกสาร จัดหางบประมาณ และจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์

การสร้างกระบวนการเรียนรู้ของเกษตรกร ประสานงานและอำนวยความสะดวก
รวมทั้งการสร้างบรรยากาศและสร้างสัมพันธภาพที่ดีในระหว่างการถ่ายทอดเทคโนโลยี

การประเมินผลการเรียนรู้ ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่เกษตรกรได้รับจาก
การถ่ายทอดเทคโนโลยี เพื่อนำไปสู่การประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพของเกษตรกร

1.3 รวบรวมผลที่เกิดขึ้นจากการถ่ายทอดเทคโนโลยี โดยการประมวลสรุปผลการเรียนรู้
และความพึงพอใจของเกษตรกรเสนอต่อคณะกรรมการบริหารศูนย์ สำนักงานเกษตรอำเภอและ
สำนักงานเกษตรจังหวัด และเมื่อสิ้นปีงบประมาณ จัดทำรายงานผลการถ่ายทอดเทคโนโลยีใน
ภาพรวมของศูนย์บริการฯ

1.4 จัดทำทะเบียนประวัติ โดยการรวบรวมข้อมูลรายละเอียดของเกษตรกรผู้ผ่านการ
ถ่ายทอดเทคโนโลยีในแต่ละเรื่อง จัดแยกออกเป็นหมวดหมู่ตามสาขาอาชีพ รวมทั้งการรวบรวม
ข้อมูลของวิทยากรที่ถ่ายทอดความรู้จัดแยกเป็นวิทยากรจากหน่วยงานราชการ และวิทยากรเกษตรกร

2. การจัดทำข้อมูลพื้นฐานการเกษตร

2.1 ข้อมูลพื้นฐานประจำตำบล โดยการรวบรวมข้อมูลประจำตำบลที่มีทั้งหมดมา
ปรับปรุงจัดทำในรูปแบบต่าง ๆ ที่เข้าใจง่าย เช่น รูปแผนที่ ตาราง รูปภาพ แล้วนำเสนอในเวทีชุมชน

เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงแก้ไขให้เป็นปัจจุบัน และจัดทำเป็นเอกสารข้อมูลหลักของตำบล เพื่อประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาการเกษตรประจำตำบลและการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ

2.2 ข้อมูลภาวะการผลิตพืช ประมง ปศุสัตว์ โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม และผ่านการวิเคราะห์ของคณะกรรมการบริหารศูนย์ ซึ่งจะต้องมีการจัดทำข้อมูลให้เป็นปัจจุบันทุก 2 เดือน

2.3 ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ดำเนินการจัดทำทะเบียนเกษตรกรให้ครบทุกครัวรวมทั้งการปรับปรุงและตรวจสอบข้อมูลให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน เก็บรวบรวมข้อมูลไว้ที่ศูนย์บริการฯ

3. การพยากรณ์และการเตือนภัย

3.1 การพยากรณ์ดำเนินการสำรวจข้อมูลตามแบบรายงานการคาดคะเนผลผลิตไม้ผลจำนวน 8 ชนิด 3 ช่วง คือช่วงติดดอก ช่วงติดผลอ่อน และช่วงให้ผลผลิต แล้วส่งให้อำเภอ และนำผลการคาดคะเนผลผลิตที่ได้รับจากจังหวัด อำเภอแจ้งให้เกษตรกรทราบ

3.2 การเตือนภัยธรรมชาติ ภัยศัตรูพืช ภัยเศรษฐกิจ ดำเนินการดังนี้

- เมื่อได้รับข้อมูลการเตือนภัยจากส่วนกลางผ่านจังหวัด อำเภอ แจ้งให้เกษตรกรทราบก่อนเกิดเหตุการณ์ เช่น น้ำท่วม ฝนแล้ง ศัตรูพืชระบาด ราคาผลผลิตตกต่ำ เป็นต้น

- เพื่อพบเหตุผิดปกติหรือภัยเริ่มต้น เช่น น้ำท่วมฉับพลัน คลองชลประทานชำรุด เกิดโรคระบาดพืช สัตว์ ประมง ปริมาณผลผลิตมากเกินกว่าที่คาดคะเนไว้หลายเท่า การชุมนุมเรียกร้องของเกษตรกร เป็นต้น ให้แจ้งด่วนไปยังอำเภอ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

- การรายงานภัย เมื่อเกิดภัยธรรมชาติ ศัตรูพืช หรือภัยเศรษฐกิจ ให้รีบรายงานความเสียหายไปยังอำเภอ ภายใน 24 ชั่วโมง ให้มีการกลั่นกรองรายงานตามลำดับชั้นตามระเบียบของทางราชการ โดยระดับตำบลต้องผ่านคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการ

แผนพัฒนาการเกษตรของเจ้าหน้าที่เกษตรตำบล จ.นครราชสีมา

การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรของอำเภอบักรังษัย โดยดำเนินการศึกษาศักยภาพและข้อมูลของชุมชนมาวิเคราะห์ปัญหาของชุมชน และประเมินศักยภาพและปัญหาความต้องการของชุมชน ในการพัฒนาด้านการเกษตร ร่วมกับผู้นำชุมชน โดยใช้ชุมชนเน้นศักยภาพการพัฒนาและความต้องการมาประมวลเป็นแผนพัฒนาในตำบล โดยใช้กรรมการทำแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมโดยมุ่งสร้างรายได้ โดยการฟื้นฟูและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกร ตลอดจนพัฒนาการผลิตการเกษตรประกอบด้วย

1.แผนงานถ่ายทอด

เน้นการปรับเปลี่ยนขบวนการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้องค์กรเกษตรมีชุมชนเป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาคุณภาพผลผลิตทางการเกษตรและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้

โครงการภายในแผนงาน

- 1.ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม
2. โครงการถ่ายทอดความรู้เรื่องการเลี้ยงโค-กระบือ
3. โครงการส่งเสริมการจัดการทรัพยากรดิน
4. โครงการส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์
5. โครงการถ่ายทอดความรู้เรื่องการปลูกพืชไร่
6. โครงการถ่ายทอดความรู้เรื่องการเลี้ยงสัตว์ปีก
7. โครงการถ่ายทอดความรู้เรื่องการแปรรูปเนื้อสุกร
- 8.โครงการเพิ่มศักยภาพการปฏิบัติงานคณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำตำบล
9. โครงการถ่ายทอดความรู้เรื่องการปลูกข้าว
10. โครงการถ่ายทอดความรู้เรื่องผลผลิตทางการเกษตรของกลุ่มแม่บ้าน
11. โครงการส่งเสริมการรวมกลุ่ม

ตารางที่ 2 สรุปแผนการดำเนินการในแต่ละด้าน

แผน	โครงการ/ กิจกรรม	เหตุผล ประกอบ	วิธีดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ (ระบุชื่อกลุ่ม องค์กร)	แหล่ง งบประมาณ	ตัวชี้วัด
ถ่ายทอด เทคโนโลยี	ฝึกอบรมชาวข้า วนาปีนาปรัง	เพิ่มผลผลิต เชิงการค้า	บรรยาย	กลุ่มผู้ผลิตข้าว 10 กลุ่ม กลุ่มข้าวชุมชน	กรมส่งเสริม การเกษตร	คุณภาพ ชีวิต
	จัดเวทีชุมชน ทางเลือกเขตชล ประทาน	พืชใช้น้ำ น้อย	ประชุม	กลุ่มผู้ผลิตข้าว 4 กลุ่ม กลุ่มข้าวชุมชน	กรมส่งเสริม การเกษตร	คุณภาพ ชีวิต
	ฝึกอบรมการ ปลูกมันสำปะหลัง เพื่อการค้า	จำหน่ายเชิง พาณิชย์	บรรยาย	กลุ่มผู้ผลิต มันสำปะหลัง	กรมส่งเสริม การเกษตร	คุณภาพ ชีวิต

ที่มา สำนักงานเกษตรตำบล อำเภอปรางค์ชัย จังหวัดนครราชสีมา (2547)

4. ปัญหาและอุปสรรคในการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยี

เอกชัย โอเจริญ (2520) ระบุว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทำหน้าที่เสมือนหนึ่งคนกลางอยู่ระหว่างเกษตรกร และเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับเหนือกว่าขึ้นไป ปัญหาที่เกิดขึ้นในการส่งเสริมการเกษตรมักเกิดขึ้นจากความขัดแย้งของเจ้าหน้าที่แต่ละระดับในการบริการ สู่เกษตรกร ปัญหาเหล่านั้น ได้แก่

1. ขาดการประสานงานและความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน เนื่องจากมีหน่วยงานระดับพื้นที่หลายหน่วยงาน ซึ่งปฏิบัติตามหน่วยงานของตนเอง บางครั้งหน่วยงานปฏิบัติงานที่มีลักษณะเหมือนกัน ทำให้เกิดความซ้ำซ้อนการปฏิบัติงาน และไม่ตรงกับความต้องการของประชาชนในชนบท นอกจากนี้ยังพบว่ามีความขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมกับองค์กรเอกชน

2. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมักชี้แนะแนวทางของตนเองสู่หมู่บ้านและบางครั้งชักจูงให้เกษตรกรปฏิบัติตามมุมมองและความคิดเห็นของตนเอง โดยถือว่าตนเองเป็นข้าราชการและตัวแทนของรัฐในระดับอำเภอ

3. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและเกษตรกรขาดข้อมูลและข่าวสาร สนับสนุนการบริการส่งเสริมการเกษตร รวมทั้งเอกสารต่างๆ ล้าสมัย เป็นคำแนะนำกว้างๆ สำหรับพื้นที่ทั่วไปไม่เฉพาะเจาะจงกับพืชที่ปฏิบัตินั้นๆ

4. ขาดแรงงานภาคเกษตร เนื่องจากมีการโยกย้ายไปทำงานภาคอุตสาหกรรม มากขึ้นเพราะได้ค่าจ้างสูง พื้นที่การเกษตรปล่อยให้รกร้างว่างเปล่า ทำให้การปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรทำได้ยากมาก

5. ขาดการฝึกอบรมระดับเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ เกษตรกรการศึกษาต่ำ ส่วนใหญ่จบประถมศึกษาปีที่ 4 การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการฝึกอบรมมีน้อยเพราะต้องรับภาระในการทำงานเลี้ยงชีพ ทำให้มีเวลาฝึกอบรมไม่เต็มที่ หลักสูตรฝึกอบรมไม่มีด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่

6. การเยี่ยมเกษตรกรไม่เพียงพอ เนื่องจากอัตราส่วนของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมต่อครอบครัวของเกษตรกร 4,000 ครอบครัว ทำให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมแต่ละคนไม่สามารถไปเยี่ยมเกษตรกรในพื้นที่รับผิดชอบได้ครบ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต้องรับผิดชอบมากมายไม่เพียงแต่เกษตรกรผู้นำเท่านั้น แต่งานประจำปกติในสำนักงานมีมาก เช่น การรายงานทำให้ไม่สามารถลงไปช่วยเหลือแก้ปัญหาแก่เกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ พบว่าส่วนใหญ่ใช้เวลาในสำนักงานมาก นอกจากนี้ยังมีปัญหา เรื่องยานพาหนะ การบริหารงานในสำนักงานและเบี้ยเลี้ยงต่ำ

ทำนอง สิงคาลวณิช (2518) ระบุว่า ภาวะการผลิตของไทยยังไม่พัฒนาเท่าที่ควร ทั้งที่เกษตรกรไทยมีความรู้ความถนัดชัดเจนดี เจ้าหน้าที่ของรัฐประกอบด้วยผู้มีวิทยาการก้าวหน้าจำนวนมาก แต่ในการปฏิบัติจริงทำนองพวยเรือคนละที การพัฒนาการผลิตมีหลักการ 2 ประการ คือ เทคนิคหรือวิทยาการผลิตและการจัดโครงสร้างหรือการจัดตั้งองค์การทางเกษตรที่ผ่านมา เน้นวิชาการอย่างเดียว แต่ด้านการจัดองค์การนั้น ล้าหลังไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการผู้ผลิต

ทำนอง สิงคาลวณิช (2518)) ยังระบุว่า อัตราส่วนเจ้าหน้าที่ของรัฐกับเกษตรกรยังสูง เจ้าหน้าที่ 1 คน ไม่ควรรับผิดชอบเกษตรกรมากเกินไป จะติดต่อกันถึง ควรคำนึงถึงลักษณะกิจการภูมิประเทศ โครงสร้างการตั้งถิ่นฐานและเครื่องมือเครื่องใช้

Adams (1997) ระบุว่า ปัญหาของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมนั้น ได้รับการสนับสนุนยานพาหนะ วัสดุอุปกรณ์ คำแนะนำทางวิชาการน้อยมาก การนิเทศงานไม่เพียงพอ งานหนัก มักได้รับงานอื่นๆที่ไม่เกี่ยวกับงานเกษตร ในส่วนของงานที่รับผิดชอบการเกษตรขาดการควบคุม ดูแลเป็นระบบ เจ้าหน้าที่

มักไม่มีแผนปฏิบัติงาน หรือมีแผนที่ไม่ชัดเจน เจ้าหน้าที่มักใช้สำนักงานมาก และใช้เวลาน้อยในการปฏิบัติงานภาคสนาม อันเนื่องมาจากค่านิยมที่ได้รับจากโรงเรียนมีด้านทักษะทำงานในสำนักงาน

กรมส่งเสริมการเกษตร (2537) ระบุสภาพปัญหาและข้อจำกัดของการพัฒนาในส่วนของการส่งเสริมการเกษตร ในการพัฒนาขีดความสามารถของเกษตรกรการส่งเสริมให้เกษตรกรเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและปรับตัวให้เข้ากับสถานะการที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วยังเป็นข้อจำกัดของการส่งเสริมการเกษตร สาเหตุหนึ่งนั้น เนื่องมาจากเกษตรกรจำนวนมากยังมีพื้นฐานการศึกษาไม่เพียงพอที่จะได้รับเทคโนโลยีบางอย่าง การใช้สถาบันเกษตรกรเป็นเครื่องมือที่สนับสนุน การพัฒนาการเกษตรยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร สถาบันเกษตรกรที่ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมีจำนวนน้อย

ความจำกัดของทรัพยากรการเกษตร การขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วของประเทศ ทำให้ความต้องการการใช้ปัจจัยการผลิตต่างๆ เช่น ที่ดิน เงินทุน น้ำ พลังงาน ฯลฯ ขยายตัวสูงตามไปด้วย ทรัพยากรที่เป็นปัจจัยสำคัญในการผลิตทางการเกษตร เช่น ที่ดินและน้ำ ได้ถูกจักรวรรไปใช้เพื่อการผลิตอื่นๆที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า การเพิ่มผลผลิตโดยขยายพื้นที่จึงเป็นไปได้อีกต่อไป พื้นที่ทำการเกษตรบางแห่งเสื่อมโทรมเพราะขาดการดูแลเอาใจใส่หรือสูญเสียความอุดมสมบูรณ์เนื่องจากการชะล้างพังทลาย และยังมีที่ดินอีกจำนวนมากที่ถูกนำไปใช้ทางเกษตรยังไม่เหมาะสมกับศักยภาพ นอกจากนี้ทรัพยากรน้ำยังเป็นข้อจำกัดอีกประการหนึ่ง ที่มีผลกระทบต่อพัฒนาการเกษตร ทั้งปัญหามลภาวะในแหล่งน้ำธรรมชาติและการขาดแคลนน้ำชลประทาน ทำให้การเกษตรของประเทศไทยต้องอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก หรือประมาณร้อยละ 80 ของพื้นที่ทำการเกษตรทั้งประเทศเป็นเกษตรอาศัยน้ำฝน

ภัยธรรมชาติก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่สร้างความเสียหายให้กับพืชเศรษฐกิจของประเทศอย่างมหาศาล ภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นเป็นประจำได้แก่ น้ำท่วม ฝนแล้ง และโรคแมลงศัตรูพืชระบาด มีผลต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมเกษตรกรจำนวนมากและแต่ละปีรัฐบาลต้องใช้งบประมาณช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาตินับล้านบาท

จากสภาพปัญหาดังกล่าวส่งผลให้การผลิตด้านการเกษตร โดยส่วนรวมของประเทศมีประสิทธิภาพค่อนข้างต่ำ ประกอบกับเกษตรกรได้รับการบริการจากรัฐค่อนข้างน้อยในด้านข้อมูลข่าวสาร ปัจจัยการผลิต ยุ้งฉาง เพื่อรวบรวมผลผลิต ลินเชื่อ เงินอุดหนุน การพัฒนาอุตสาหกรรม เพื่อรองรับ ผลผลิต ทางเกษตร และการดำเนินการอื่นๆ อันจะช่วยให้เกษตรกรมีความมั่นคงด้าน

รายได้ เช่น การส่งเสริมด้านตลาดและการส่งออก จึงทำให้เกษตรกรส่วนใหญ่ยังมีฐานะยากจนและการขยายตัวของภาคเกษตรเป็นไปอย่างล่าช้ามาก

กล่าวโดยสรุปแล้ว ในการส่งเสริมการเกษตรในระยะแรกมีปัญหาและข้อจำกัดหลายประการทั้งในด้านเกี่ยวข้องกับภาครัฐ อาทิ การประสานงาน การทำงานซ้ำซ้อนหลายหน่วยงานในชั้นงานเดียวกัน เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่เพียงพอ มีสัดส่วนรับผิดชอบเกษตรกรมากเกินไปที่จะดูแลได้ทั่วถึงความพร้อมของเจ้าหน้าที่ทางด้านความรู้ ข่าวสารข้อมูล ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์และยานพาหนะไม่เพียงพอและล้าสมัย ระบบการทำงานของเจ้าหน้าที่ไม่ดีพอไม่มีแผนปฏิบัติงานมักใช้เวลาในสำนักงานมากกว่าออกภาคสนาม ในเรื่องการสนับสนุนจากหน่วยเหนือมีน้อย การนิเทศงานมีน้อย ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกร มีการศึกษาต่ำทำให้ไม่สามารถรับเทคโนโลยีบางอย่างได้ มีการโยกย้ายแรงงานจากภาคเกษตรไปสู่ภาคอุตสาหกรรมมากขึ้นเพราะได้ค่าจ้างแรงงานสูงกว่า ในเรื่องการใช้สถาบันเกษตรกรเพื่อสนับสนุนงานส่งเสริมการเกษตรมีจำนวนน้อย และไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ นอกจากนี้เกษตรกรยังได้รับการบริการจากรัฐน้อยอยู่

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทรงศักดิ์ สุรัฐติกุล (2528) ได้ศึกษาบทบาทของเกษตรกรอำเภอและเกษตรตำบลภาคตะวันตกตามระบบการฝึกอบรมและเยี่ยมเยียนภายใต้โครงการปรับปรุงระบบส่งเสริมการเกษตรของประเทศไทยพบว่า ปัญหาจากการปฏิบัติงานของเกษตรกรอำเภอส่วนใหญ่คือ จำนวนเกษตรกรตำบลไม่เพียงพอต่อจำนวนครอบครัวเกษตรกร และเสนอแนะว่าควรเพิ่มจำนวนเกษตรกรตำบล และควรฝึกอบรมเกษตรกรตำบลก่อนออกไปปฏิบัติงานในพื้นที่ สำหรับปัญหาของเกษตรกรตำบลส่วนใหญ่คือ เกษตรกรไม่มาที่จุดนัดพบ การคมนาคมในท้องที่ไม่สะดวก ขาดแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร และราคาผลผลิตการเกษตรมีราคาต่ำและไม่แน่นอน ข้อเสนอแนะของเกษตรกรตำบลคือไม่ควรกำหนดจุดเยี่ยมตายตัว ควรพัฒนาถนนในหมู่บ้านให้ดีขึ้น รัฐควรประกันราคาผลผลิตและควบคุมราคา บัณฑิตการผลิต และพัฒนาระบบชลประทานที่เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรให้มากยิ่งขึ้น

ศักดิ์ศิลป์ โชติกุล (2528) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล (เกษตรตำบล) ในจังหวัดภาคกลางที่อยู่ในโครงการปรับปรุงระบบส่งเสริมการเกษตรของประเทศไทย ระยะที่ 1 ซึ่งพบว่าเกี่ยวกับลักษณะการปฏิบัติงานตามหน้าที่การรับผิดชอบของเกษตรกรตำบลนั้น เกษตรตำบลมีหน้าที่ต้องปฏิบัติหลายอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเยี่ยมเยียนเกษตรกรที่

บ้านและไร่ นา และผ่านเกษตรผู้นำ เกษตรตำบลนำปัญหาที่แก้ไขไม่ได้เสนอในการฝึกอบรมรายบุคคล ศึกษาและสำรวจข้อมูลจากเอกสารรายงานต่างๆ และสังเกตสถานการณ์ด้านการเกษตรโดยบันทึกไว้ด้วยตัวเอง การประสานงานกับหน่วยงาน 4 กระทรวงหลัก โดยร่วมวางแผนปฏิบัติงานและเฝ้าผลการดำเนินงานร่วมกัน สนับสนุนให้เกษตรกรรวมตัวกัน เป็นกลุ่มหรือสถาบัน รายงานข่าวสารแก่เกษตรอำเภอและผู้บังคับบัญชา อื่นๆ ให้คำแนะนำการดำเนินงานแก่คณะกรรมการสภาตำบลและกรรมการหมู่บ้าน เกษตรตำบลปลูกฝังอุดมการณ์และทัศนคติที่ถูกต้องแก่เกษตรกรให้ภูมิใจในอาชีพการเกษตร และรักถิ่นฐานบ้านช่องของตน

สุขชัย เจริญประเสริฐ (2538) ได้ศึกษาเรื่องการปฏิบัติงานและความคิดเห็นของเกษตรตำบลเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติงานตามโครงการสนับสนุนแผนการผลิตของเกษตรกรในภาคเหนือ ซึ่งปรากฏพบว่าเกษตรตำบลได้นำทางเลือกทางการเกษตรระดับตำบล ช่วยทำแผนการผลิตของเกษตรกร สนับสนุนในด้านสินเชื่อและความรู้ รายงานผลการปฏิบัติงาน รวมทั้งทำแผนการปฏิบัติงานและแผนการเยี่ยมเกษตรกร สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติงาน พบว่าเกษตรตำบลมีความคิดเห็นที่เหมาะสมมากที่สุดในเรื่องที่เกษตรตำบลต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดหมู่บ้านเป้าหมายแต่ละปี และเห็นว่าเหมาะสมมากในเรื่องที่เกษตรตำบลต้องจัดทำทางเลือกทางการเกษตรระดับตำบลด้วยตัวเอง ส่วนมีความคิดเห็นปานกลางเป็นเรื่องที่เกษตรตำบลต้องชี้แจงทางเลือกทางการเกษตรระดับตำบลแก่เกษตรกรรายครัวเรือน ส่วนปัญหาที่เกษตรตำบลเห็นว่าสำคัญมากที่สุด คือ การสนับสนุนด้านโลตัสอุปกรณ์ สื่อเทปวีดิทัศน์

ธงชาติ รักษากุล (2528) ได้ศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล เกี่ยวกับระบบฝึกอบรมและเยี่ยมเกษตรกรตามโครงการปรับปรุงระบบส่งเสริมการเกษตรของประเทศไทย 4 จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สรุปว่าการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล ส่วนใหญ่เป็นไปตามแผนที่ที่มีกำหนดไว้ตามระบบ โดยได้รับการนิเทศงานส่วนใหญ่จากเกษตรอำเภอและผู้ช่วยเกษตรอำเภอสำหรับสาเหตุที่ทำให้ขีดความสามารถของการปฏิบัติงานลดลงก็เนื่องจากการขาดวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน รวมทั้งงบประมาณค่าใช้จ่ายที่สนับสนุนไม่เพียงพอ

บทที่ 3 วิธีการวิจัย

(Research Methodologies)

การศึกษาค้นคว้าและอุปสรรคในการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีสู่เกษตรกรของเกษตรกร ตำบล วิจัยเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยผู้ศึกษาทำการศึกษาข้อมูลนั้นโดยการสังเกต จดบันทึก สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่เกษตรตำบลโดยวิธีการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ แล้วนำผลมาวิเคราะห์รวม ผลอธิบายเชิงพรรณนา

กลุ่มประชากรที่ศึกษา

ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มประชากรที่ศึกษา คือ เจ้าหน้าที่เกษตรตำบล อ.ปักธงชัย จ.นครราชสีมา จำนวน 16 ตำบล จำนวน 12 คน

เครื่องมือและวิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ดังนี้

1.1 แบบจดบันทึกภาคสนาม คือ การจดรวบรวมข้อมูลจากการได้สังเกต และการ สัมภาษณ์ในแต่ละวัน

1.2 อุปกรณ์บันทึกเสียง

1.3 แนวคำถามประกอบคำสัมภาษณ์

2. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 การศึกษาจากทฤษฎี ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและปัญหาของการถ่ายทอดความรู้ และเทคโนโลยีทางการเกษตรจากรายงานการวิจัย หนังสือ วิทยานิพนธ์ รวมถึงบทความจาก วารสาร ต่างๆ

2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม(ข้อมูลปฐมภูมิ)

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนามประกอบด้วย การสัมภาษณ์เกษตรกรตำบล อ.ปักธงชัย แบบไม่เป็นทางการ แบบการสัมภาษณ์ ด้วยแนวคำถาม เกี่ยวกับการส่งเสริมและปัญหาที่มีผลกระทบต่อถ่ายทอดความรู้ และเทคโนโลยี

3.วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวม มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ โดยการนำข้อมูลที่รวบรวมแล้ว มาจัดระบบ แยกแยะ เชื่อมโยง และทำความเข้าใจ แล้วนำผลมาวิเคราะห์มาทำการอธิบายเชิงพรรณนา โดยคำนึงถึงเงื่อนไขของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

บทที่ 4
ผลการวิจัยและวิจารณ์ผล
(Findings and Results)

การศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการเผยแพร่ความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรสู่เกษตรกรของเกษตรกรตำบล อำเภอปรางค์ชัย จังหวัดนครราชสีมาผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรตำบล ผู้รับผิดชอบจำนวนทั้งสิ้น 13 คน และแบ่งหมู่บ้านได้ จำนวน 1,921 หมู่บ้าน ซึ่งสามารถแยกออกเป็น ครัวเรือนได้ทั้งหมด 29,010 ครัวเรือน ซึ่งครัวเรือนที่ทำอาชีพเกษตรกรรมมี 17,602 ครัวเรือน ในขณะที่พื้นที่ทั้งหมดในอำเภอปรางค์ชัยมี 843,800 ไร่ แต่พื้นที่ที่ทำการเกษตรมีเพียง 467,100 ไร่ ซึ่งสามารถแยกประเภทพื้นที่ทำการเกษตรได้ดังนี้ ไม้ประดับ 37 ไร่ พืชผัก 2,783 ไร่ ปศุสัตว์ 5,250 ไร่ ไม้ผล 19,508 ไร่ ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ 52,352 ไร่ พืชไร่ 168,962 ไร่ นา 228,208 ไร่ และอื่นๆ เช่นแหล่งน้ำ จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

ตำบล จิ้ว

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล จิ้ว

นางยุพวัลย์ ชมชื่นดี อายุ 47 ปี จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี สาขาคหกรรมศาสตร์พร้อมนี้ตำแหน่งที่รับในปัจจุบันคือนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ระดับ 6 และอายุงานรวมทั้งสิ้น 23 ปีและมีสถานภาพการครองเรือนสมรสและอยู่ร่วมกัน โดยเข้าบ้านอยู่นอกตำบลที่รับผิดชอบ

ขอบเขตความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล จิ้ว

นางยุพวัลย์ ชมชื่นดี รับผิดชอบตำบลทั้งหมด 1 ตำบล คือตำบลจิ้ว จำนวน 12 หมู่บ้านมีครอบครัวเกษตรกรที่รับผิดชอบ 765 ครัวเรือน ซึ่งมีพื้นที่ในการดูแลทั้งหมด 31,250 ไร่ และมีพื้นที่ที่สามารถทำการเกษตรได้ทั้งหมดจำนวน 2,802 ไร่ และมีเกษตรกรที่สามารถเป็นผู้นำได้จำนวน 25 คน ทั้งนี้งานส่งเสริมในเขตพื้นที่รับผิดชอบในเรื่องของพืชเศรษฐกิจคือ ข้าวพันธุ์ มัน ลำปะหูลังและอ้อย ส่วนสัตว์น้ำที่ทำการส่งเสริมได้แก่ปลานิลและปลาดุกเพียง ในขณะที่ไม่มีการส่งเสริมด้านการปศุสัตว์และงานส่งเสริมด้านป่าไม้

ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการเผยแพร่ความรู้และเทคโนโลยีทางการเกษตรสู่เกษตรกรของเกษตรกรตำบลจิว

นางยุพวัลย์ ชมชื่นดี พบปัญหาและอุปสรรคของการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีในเขตตำบลจิวมี ดังนี้

1. ขาดวัสดุอุปกรณ์ในการสาธิต
2. เกษตรกรไม่ได้ให้ความสนใจเท่าที่ควร และรับวิชาการช้า
3. งบประมาณในการดำเนินงาน การถ่ายทอดไม่มี

นางยุพวัลย์ ชมชื่นดี มีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาในเรื่องการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีสู่เกษตรกร มีดังนี้

1. ให้ทางราชการจัดงบประมาณในการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่ เกษตรกร
2. เพิ่มงบประมาณให้การจัดฝึกอบรมให้กับเกษตรกรตำบล

ตำบลภูหลวง และ ตำบลลำนางแก้ว

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลภูหลวง และ ตำบลลำนางแก้ว

นายบัณฑิต เกิดมงคล อายุ 27 ปี จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี สาขาวิชาพืชสวนพร้อมนี้ตำแหน่งที่รับในปัจจุบันคือนักเกษตร และอายุงานรวมทั้งสิ้น 1.5 ปีและ มีสถานภาพการครองเรือนโสด และมีที่พักอาศัยเป็นของตนเองอยู่นอกตำบลที่รับผิดชอบ แต่อยู่ภายในอำเภอ ปักธงชัย

ขอบเขตความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล ภูหลวง และตำบลลำนางแก้ว

นายบัณฑิต เกิดมงคล รับผิดชอบตำบลทั้งหมด 2 ตำบล คือตำบลภูหลวง และตำบลลำนางแก้ว จำนวน 18 หมู่ บ้าน มีครอบครัวเกษตรกรที่รับผิดชอบ 1,934 ครอบครัว ซึ่งมีพื้นที่ในการดูแลทั้งหมด 104,375 ไร่ และมีพื้นที่ที่สามารถทำการเกษตรได้ทั้งหมดจำนวน 46,940 ไร่ และมีเกษตรกรที่สามารถเป็นผู้นำได้จำนวน 36 คน ทั้งนี้งานส่งเสริมในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบในเรื่องของพืชเศรษฐกิจคือ มันสำปะหลัง, ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าว อ้อย พืชผัก และไม้ดอก ไม้ประดับ มีการจัดตั้งเป็นกลุ่มเกษตรกร ถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการและเทคโนโลยีใหม่ๆ จัดหาแนวทางการตลาด แก้ไขปัญหาและให้คำปรึกษา ไม่มีการส่งเสริมด้านสัตวน้ำ ส่วนการส่งเสริมด้านการปศุสัตว์ได้มีการส่งเสริมให้เกษตรกร เลี้ยงวัวและสุกร ซึ่งได้มีการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงวัวและสุกร ส่งให้ให้มีการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ ได้มีการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีแก้ไขปัญหาและให้คำปรึกษา งานส่งเสริมด้านป่าไม้

มีการส่งเสริมให้ปลูกต้นขี้เหล็ก ต้นคูณ จัดหาพรรณไม้ต่างๆให้แก่เกษตรกรและชาวบ้านที่สนใจทำโครงการปลูกต้นไม้ริมถนนระหว่างหมู่บ้านและเขตป่าในตำบล

ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการเผยแพร่ความรู้และเทคโนโลยีทางการเกษตรสู่เกษตรกรของเกษตรตำบล ตำบลภูหลวง และตำบลลำนางแก้ว

นายบัณฑิต เกิดมงคล พบปัญหาและอุปสรรคของการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีในเขตตำบลภูหลวง และตำบลลำนางแก้ว มีดังนี้

1. การรวมกลุ่มของเกษตรกรยังไม่เข้มแข็งพอ
2. ความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆบางสิ่งเกษตรกรไม่สามารถนำไปใช้ได้ทันที
3. งบประมาณในการสนับสนุนยังไม่เพียงพอ

นายบัณฑิต เกิดมงคล มีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาในเรื่องการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีสู่เกษตรกร มีดังนี้

1. จัดงบประมาณสนับสนุนให้เพียงพอมีระบบการเบิกจ่ายที่ง่าย สะดวกรวดเร็ว
2. ควรมีการประยุกต์เทคโนโลยีใหม่ๆให้เกษตรกรสามารถนำไปใช้ได้ง่าย

ตำบลตะขบ และตำบลสุขเกษม

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล ตะขบ และตำบลสุขเกษม

นายสุนทร มีสิงห์ อายุ 48 ปี จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี สาขาวิชาพัฒนาชุมชน ตำแหน่งที่รับในปัจจุบันคือ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ระดับ 5 และอายุงานรวมทั้งสิ้น 27 ปี และมีสถานภาพการครองเรือนคือสมรสและอยู่ร่วมกัน และมีที่พักอาศัยเป็นของตนเองแต่ต่างอำเภอที่รับผิดชอบ

ขอบเขตความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล ตำบลตะขบ และตำบลสุขเกษม

นายสุนทร มีสิงห์ รับผิดชอบตำบลทั้งหมด 2 ตำบล คือตำบลตะขบ ตำบลสุขเกษม จำนวน 10 หมู่ บ้าน มีครอบครัวเกษตรกรที่รับผิดชอบ 767 ครอบครัว ซึ่งมีพื้นที่ในการดูแลทั้งหมด 31,250 ไร่ และมีพื้นที่ที่สามารถทำการเกษตรได้ทั้งหมดจำนวน 22,775 ไร่ และมีเกษตรกรที่สามารถเป็นผู้นำได้จำนวน 12 คน ทั้งนี้งานส่งเสริมในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบในเรื่องของพืชเศรษฐกิจคือ มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ข้าวนาปี ข้าวนาปล้าง อ้อย มีการแนะนำการจัดการและถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการที่ถูกต้อง ในขณะที่การส่งเสริมด้านสัตว์น้ำได้มีการส่งเสริมทางด้านปลากินพืช เช่นปลานิล และปลา

ตะเพียน แนะนำวิธีการจัดการ การเลี้ยงปลาในนาข้าว ส่วนการส่งเสริมด้านการปศุสัตว์ ได้มีการส่งเสริมให้เกษตรกร เลี้ยงเป็ดและไก่ ซึ่งได้มีการแนะนำด้านการดูแลรักษาและการสุขภาพสัตว์ พร้อมนี้งานส่งเสริมด้านป่าไม้มีการส่งเสริมให้ปลูกป่า และ มีการจัดตั้งข้อบังคับให้มีป่าชุมชนและการปลูกป่าอย่างถูกวิธี

ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการเผยแพร่ความรู้และเทคโนโลยีทางการเกษตรสู่เกษตรกรของเกษตรตำบล ตำบลตะขบ และตำบลสุขเกษม

นายสุนทร มีสิงห์ พบปัญหาและอุปสรรคของการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีในเขตตำบลตะขบ และตำบลสุขเกษม มีดังนี้

1. ขาดแหล่งงานงบประมาณการสนับสนุนด้านวิชาการ
2. ข้อจำกัดทางความรู้มียังไม่เพียงพอทำให้ไม่เป็นเอกภาพ
3. ขีดการรับรู้ของเกษตรกรมีจำกัด

นายสุนทร มีสิงห์ มีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาในเรื่องการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีสู่เกษตรกร มีดังนี้

1. จัดสรรงบประมาณตามทางเลือกของศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำตำบล
2. ให้ยึดหลักการบริหารจัดการขององค์กรเป็นหลัก

ตำบล ธงชัยเหนือ

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล ธงชัยเหนือ

นายศิริศักดิ์ ใจนุ่งสถิตย์ อายุ 44 ปี จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี สาขาวิชาส่งเสริมและสื่อสารการเกษตร ตำแหน่งที่รับในปัจจุบันคือนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ระดับ 6 และอายุงานรวมทั้งสิ้น 22 ปี และมีสถานภาพการครองเรือนคือสมรสและอยู่ร่วมกัน พักอาศัยในบ้านพักเกษตรตำบลที่ราชการสร้างให้

ขอบเขตความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล ตำบลธงชัยเหนือ

นายศิริศักดิ์ ใจนุ่งสถิตย์ รับผิดชอบตำบลทั้งหมด 1 ตำบล คือตำบลธงชัยเหนือ จำนวน 33 หมู่บ้าน มีครอบครัวเกษตรกรที่รับผิดชอบ 3,100 ครอบครัว ซึ่งมีพื้นที่ในการดูแลทั้งหมด 85,436 ไร่ และมีพื้นที่ที่สามารถทำการเกษตรได้ทั้งหมดจำนวน 50,600 ไร่ และมีเกษตรกรที่สามารถเป็นผู้นำได้จำนวน 38 คน ทั้งนี้งานส่งเสริมในเขตพื้นที่รับผิดชอบในเรื่องของพืชเศรษฐกิจคือ มันสำปะหลัง พืชผัก ข้าวนาปี ข้าวนาบึง อ้อยโรงงานและถั่วเขียว ในขณะที่การส่งเสริมด้านการเลี้ยงสัตว์น้ำได้มี

การส่งเสริมทางด้านการเลี้ยงปลาเบญจพรรณ ส่วนการส่งเสริมด้านการปศุสัตว์ ได้มีการส่งเสริมให้เกษตรกร เลี้ยงโคเนื้อ การส่งเสริมให้ปลูกป่าจะไม่มีในแผนที่วางไว้

ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการเผยแพร่ความรู้และเทคโนโลยีทางการเกษตรสู่เกษตรกรของเกษตรตำบล ตำบลธงชัยเหนือ

นายศิริศักดิ์ ไรจน์รุ่งสฤติย์ พบปัญหาและอุปสรรคของการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีในเขตตำบลธงชัยเหนือ มีดังนี้

1. ขาดแหล่งงบประมาณการด้านวิชาการ
2. เกษตรกรบางกลุ่มไม่เข้ารับฟังการบรรยาย
3. เกษตรกรขาดการยอมรับเทคโนโลยีใหม่ๆ

นายศิริศักดิ์ ไรจน์รุ่งสฤติย์ มีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาในเรื่องการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีสู่เกษตรกร มีดังนี้

1. จัดกิจกรรมที่ทำให้เกษตรกรเห็นว่ามีความสำคัญ

ตำบล เมืองปัก

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล เมืองปัก

นางสาวสุภัทรา กรกระโทก อายุ 45 ปี จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร ตำแหน่งที่รับในปัจจุบันคือนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ระดับ 5 และอายุงานรวมทั้งสิ้น 22 ปี และมีสถานภาพโสด และที่พักอาศัยเป็นบ้านพักของตนเองนอกตำบลที่รับผิดชอบ แต่อยู่ภายในอำเภอเดียวกัน

ขอบเขตความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล ตำบลเมืองปัก

นางสาวสุภัทรา กรกระโทก รับผิดชอบตำบลทั้งหมด 1 ตำบล คือตำบลเมืองปัก จำนวน 18 หมู่บ้าน มีครอบครัวเกษตรกรที่รับผิดชอบ 618 ครัวเรือน ซึ่งมีพื้นที่ในการดูแลทั้งหมด 18,956 ไร่ และมีพื้นที่ที่สามารถทำการเกษตรได้ทั้งหมดจำนวน 8,956 ไร่ เนื่องจาก 60% อยู่ในเขตเทศบาล ซึ่งเป็นชุมชนเมือง และมีเกษตรกรที่สามารถเป็นผู้นำได้จำนวน 15 คน ทั้งนี้งานส่งเสริมในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบในเรื่องของพืชเศรษฐกิจคือ มันสำปะหลัง, ข้าวนาปี, ข้าวนาบึงและอ้อย ทั้งนี้การส่งเสริมด้านการเลี้ยงสัตว์น้ำได้มีการส่งเสริมให้เลี้ยงปลานิล กับปลาทับทิม ส่วนการส่งเสริมด้านการปศุสัตว์ ได้มีการรณรงค์การป้องกันการระบาดของโรคใช้หวัดนก ส่วนการส่งเสริมให้ปลูกป่า จะไม่มีในแผนงานที่กำหนดไว้

ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการเผยแพร่ความรู้และเทคโนโลยีทางการเกษตรสู่เกษตรกรของเกษตรกรตำบล ตำบลเมืองปัก

นางสาว สุภัทรา กรกระโทก พบปัญหาและอุปสรรคของการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีในเขตตำบลเมืองปัก มีดังนี้

1. การยอมรับของเกษตรกรเกิดการยอมรับค่อนข้างช้า
2. ขาดวัสดุอุปกรณ์ในการสาธิต ถ่ายทอด และทดลอง
3. วัสดุในการผลิตมีราคาแพง

นางสาวสุภัทรา กรกระโทก มีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาในเรื่องการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีสู่เกษตรกร มีดังนี้

1. ควรจะมีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่บางส่วนก่อนที่จะเข้าไปถ่ายทอดเทคโนโลยีให้เกษตรกรเพื่อสร้างความมั่นใจ

ตำบล เมืองตูม

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล เมืองตูม

นางอนงค์ กิรติเรขา อายุ 45 ปี จบการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาพืชกรรม ตำแหน่งที่รับในปัจจุบันคือเจ้าพนักงานการเกษตร ระดับ 5 และอายุงานรวมทั้งสิ้น 25 ปี และมีสถานภาพการครองเรือนคือสมรสและอยู่ร่วมกัน พักอาศัยในบ้านพักของตนเองนอกตำบลที่รับผิดชอบแต่อยู่ภายในอำเภอเดียวกัน

ขอบเขตความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล ตำบลตูม

นางอนงค์ กิรติเรขา รับผิดชอบตำบลทั้งหมด 1 ตำบล คือตำบลตูม จำนวน 16 หมู่บ้าน มีครอบครัวเกษตรกรที่รับผิดชอบ 732 ครอบครัว ซึ่งมีพื้นที่ในการดูแลทั้งหมด 28,125 ไร่ และมีพื้นที่ที่สามารถทำการเกษตรได้ทั้งหมดจำนวน 25,462 ไร่ และมีเกษตรกรที่สามารถเป็นผู้นำได้จำนวน 25 คน ทั้งนี้งานส่งเสริมในเขตพื้นที่รับผิดชอบในเรื่องของพืชเศรษฐกิจคือ มันสำปะหลัง, ข้าว, ไม้ผลและอ้อย ในขณะที่ การส่งเสริมด้านการเลี้ยงสัตว์น้ำ การส่งเสริมด้านการปศุสัตว์ และการส่งเสริมให้ปลูกป่าไม่มีในแผนงานที่กำหนดไว้

ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการเผยแพร่ความรู้และเทคโนโลยีทางการเกษตรสู่เกษตรกรของเกษตรกรตำบล ตำบลตูม

นางอนงค์ กীরติเรขา พบปัญหาและอุปสรรคของการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีในเขต ตำบลตุม มีดังนี้

1. ขาดวัสดุอุปกรณ์ใน ถ่ายทอด เทคโนโลยี .
2. งบประมาณ

นางอนงค์ กীরติเรขา มีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาในเรื่องการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีสู่เกษตรกร มีดังนี้

1. ควรจัดหางบประมาณสนับสนุน

ตำบลสำโรง และเกษมทรัพย์

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล

นายสมเกียรติ ธรรมภิรานนท์ อายุ 46 ปี จบการศึกษาในระดับจบการศึกษาในระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาพืชกรรม ตำแหน่งที่รับในปัจจุบันคือเจ้าพนักงานการเกษตร ระดับ 5 และอายุงานรวมทั้งสิ้น 24 ปี และ มีสถานภาพการครองเรือนคือคือสมรสและอยู่ร่วมกัน และ ที่พักอาศัยเป็นบ้านพักของตนเองแต่อยู่ต่างอำเภอ

ขอเขตความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล ตำบล สำโรง และ ตำบลเกษมทรัพย์

นายสมเกียรติ ธรรมภิรานนท์ รับผิดชอบตำบลทั้งหมด 2 ตำบล คือตำบลสำโรง และตำบลเกษมทรัพย์ จำนวน 19 หมู่บ้าน มีครอบครัวเกษตรกรที่รับผิดชอบ 1,700 ครอบครัว ซึ่งมีพื้นที่ในการดูแลทั้งหมด 190,000 ไร่ และมีพื้นที่ที่สามารถทำการเกษตรได้ทั้งหมดจำนวน 15,000 ไร่ และมีเกษตรกรที่สามารถเป็นผู้นำได้จำนวน 19 คน ทั้งนี้งานส่งเสริมในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบในเรื่องของพืชเศรษฐกิจคือ มันสำปะหลัง,ข้าว และอ้อย ส่วนการส่งเสริมด้านการเลี้ยง สัตว์น้ำได้มีการส่งเสริมให้เลี้ยงปลานิล ,ปลาตะเพียน ปลาไน และปลาดุกอูย ส่วนการส่งเสริมด้านการปศุสัตว์ ได้มีการส่งเสริมการเลี้ยง สุกร วัวและกระบือ ส่วนการส่งเสริมให้ปลูกป่าจะแนะนำให้เกษตรกรปลูกไม้ยูคาลิปตัส

ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการเผยแพร่ความรู้และเทคโนโลยีทางการเกษตรสู่เกษตรกรของเกษตรตำบล ตำบลสำโรง และตำบลเกษมทรัพย์

นายสมเกียรติ ธรรมภิรานนท์ พบปัญหาและอุปสรรคของการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีในเขตตำบลสำโรง และเกษมทรัพย์ มีดังนี้

1. ไม่ค่อยพบเกษตรกร

2. เกษตรกรไม่ให้ความสำคัญ

นายสมเกียรติ ธรรมภิรานนท์ มีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาในเรื่องการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีสู่เกษตรกร มีดังนี้

1. ควรมีการนัดเกษตรกรล่วงหน้าก่อนที่จะมีการจัดฝึกอบรม อย่างน้อย 1 อาทิตย์
2. ควรมีการแนะนำพืชเศรษฐกิจตัวใหม่ให้เกษตรกรได้รับรู้ และมีการสำรวจความต้องการของ

เกษตรกร

3. มีการวางแผนการผลิตให้กับเกษตรกรเพื่อให้สัมพันธ์กับความต้องการของตลาด

ตำบลโคกไทย

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล โคกไทย

นายมนูญ เมื่อนกลาง อายุ 52 ปี จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี สาขาวิชาพืชไร่ ตำแหน่งที่รับในปัจจุบันคือนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ระดับ 6 และอายุงานรวมทั้งสิ้น 29 ปีและมีสถานภาพการครองเรือนสมรสและอยู่ด้วยกัน และมีที่พักอาศัยเป็นของตนเองอยู่นอกตำบลที่รับผิดชอบ แต่อยู่ภายในอำเภอเดียวกัน

ขอบเขตความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล ตำบลโคกไทย

นายมนูญ เมื่อนกลาง รับผิดชอบตำบลทั้งหมด 1 ตำบล คือตำบลโคกไทย จำนวน 23 หมู่บ้านมีครอบครัวเกษตรกรที่รับผิดชอบ 1,462 ครอบครัว ซึ่งมีพื้นที่ในการดูแลทั้งหมด 19,256 ไร่ และมีพื้นที่ที่สามารถทำการเกษตรได้ทั้งหมดจำนวน 11,725 ไร่ และมีเกษตรกรที่สามารถเป็นผู้นำได้จำนวน 14 คน ทั้งนี้งานส่งเสริมในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบในเรื่องของพืชเศรษฐกิจคือ มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าวและ อ้อย ในขณะที่การส่งเสริมด้านการเลี้ยง สัตว์น้ำคือปลาประเภทกินพืช เช่นปลาตะเพียนและปลานิล ส่วนการส่งเสริมด้านการปศุสัตว์ ได้มีการส่งเสริมให้เกษตรกร เลี้ยงวัวและสุกร งานส่งเสริมด้านป่าไม้ไม่มีในแผนงานการส่งเสริม

ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการเผยแพร่ความรู้และเทคโนโลยีทางการเกษตรสู่เกษตรกรของเกษตรตำบล

นายมนูญ เมื่อนกลาง พบปัญหาและอุปสรรคของการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีในเขตตำบลโคกไทย มีดังนี้

1. เกษตรกรไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร เนื่องจากติดค่านิยมแบบเก่า
2. ไม่สามารถถ่ายทอดเทคโนโลยีได้เท่าที่ควรเนื่องจากขาดงบประมาณ

3. การรวมกลุ่มของเกษตรกรยังน้อยอยู่

นายมนูญ เม็นกลาง มีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาในเรื่องการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีสู่เกษตรกร มีดังนี้

1. จัดงบประมาณให้เพียงพอต่อแผนงาน

ตำบลนกออก

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล ตำบลนกออก

นายสิทธิพงษ์ บุญกลาง อายุ 52 ปี จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ตำแหน่งที่รับในปัจจุบันคือนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ระดับ 5 และอายุงานรวมทั้งสิ้น 26 ปีและมีสถานภาพการครองเรือนสมรสและอยู่ด้วยกัน และมีที่พักอาศัยเป็นของตนเองแต่ต่างอำเภอ

ขอบเขตความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล ตำบลนกออก

นายสิทธิพงษ์ บุญกลาง รับผิดชอบตำบลทั้งหมด 1 ตำบล คือ ตำบลนกออก จำนวน 17 หมู่บ้านมีครอบครัวเกษตรกรที่รับผิดชอบ 1,895 ครอบครัว ซึ่งมีพื้นที่ในการดูแลทั้งหมด 73,729 ไร่ และมีพื้นที่ที่สามารถทำการเกษตรได้ทั้งหมดจำนวน 54,750 ไร่ และมีเกษตรกรที่สามารถเป็นผู้นำได้จำนวน 16 คน ทั้งนี้งานส่งเสริมในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบในเรื่องของพืชเศรษฐกิจคือ ข้าว และ อ้อย ในขณะที่การส่งเสริมด้านการเลี้ยงสัตว์น้ำไม่มีแผนงานการส่งเสริม ส่วนการส่งเสริมด้านการปศุสัตว์ได้มีการส่งเสริมให้เกษตรกร เลี้ยงวัวและสุกร งานส่งเสริมด้านป่าไม้คือจัดให้มีการปลูกป่าชุมชน

ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการเผยแพร่ความรู้และเทคโนโลยีทางการเกษตรสู่เกษตรกรของเกษตรกรตำบล ตำบลนกออก

นายสิทธิพงษ์ บุญกลาง พบปัญหาและอุปสรรคของการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีในเขตตำบลนกออก มีดังนี้

1. เกษตรกรไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร เนื่องจากมีข้อจำกัดทางด้านเวลา
2. เกษตรกรเริ่มหันไปประกอบอาชีพอย่างอื่น เนื่องจากภัยแล้ง
3. เกษตรกรไม่นำความรู้ที่ถ่ายทอดให้ไปปฏิบัติ

นายสิทธิพงษ์ บุญกลาง มีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาในเรื่องการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีสู่เกษตรกร มีดังนี้

1. ควรนำงานวิจัยและพัฒนาทางเทคโนโลยีมาถ่ายทอดสู่เกษตรกร
2. จัดงบประมาณและบุคลากรให้เพิ่มขึ้น

ตำบลดอน

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล ดอน

นางรัตนา เจาว์พัฒนา อายุ 53 ปี จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี สาขาวิชาพัฒนาชุมชน ตำแหน่งที่รับในปัจจุบันคือนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ระดับ 6 และอายุงานรวมทั้งสิ้น 29 ปี และมีสถานภาพการครองเรือนสมรสและอยู่ด้วยกัน มีที่พักอาศัยเป็นของตนเองแต่ต่างอำเภอ

ขอบเขตความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล ตำบลดอน

นางรัตนา เจาว์พัฒนา รับผิดชอบตำบลทั้งหมด 1 ตำบล คือตำบลดอน จำนวน 16 หมู่บ้าน มีครอบครัวเกษตรกรที่รับผิดชอบ 928 ครอบครัว ซึ่งมีพื้นที่ในการดูแลทั้งหมด 45,339 ไร่ และมีพื้นที่ที่สามารถทำการเกษตรได้ทั้งหมดจำนวน 37,641 ไร่ และมีเกษตรกรที่สามารถเป็นผู้นำได้จำนวน 8 คน ทั้งนี้งานส่งเสริมในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบในเรื่องของพืชเศรษฐกิจคือ พืชผักสวนครัว ไม่มีการส่งเสริมด้านการเลี้ยงสัตว์น้ำ ส่วนการส่งเสริมด้านการปศุสัตว์ได้มีการส่งเสริมให้เกษตรกร เลี้ยงวัว งานส่งเสริมด้านป่าไม้คือจัดให้มีการปลูกป่าชุมชน

ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการเผยแพร่ความรู้และเทคโนโลยีทางการเกษตรสู่เกษตรกรของเกษตรตำบล ตำบลดอน

นางรัตนา เจาว์พัฒนา พบปัญหาและอุปสรรคของการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีในเขตตำบลดอน มีดังนี้

1. จำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ
2. ขาดงบประมาณสนับสนุน
3. เกษตรกรยังให้ความสนใจน้อยในการยอมรับความรู้ใหม่ๆ

นางรัตนา เจาว์พัฒนา มีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาในเรื่องการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีสู่เกษตรกร มีดังนี้

1. ควรจัดตั้งงบประมาณเพื่อจัดทำวิทยุชุมชนเพื่อการเผยแพร่ความรู้และข่าวสารให้กับเกษตรกร
2. จัดงบประมาณในส่วนของการถ่ายทอดเทคโนโลยี

ตำบลบ่อปลาทอง

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล บ่อปลาทอง

นายวีระพล ศรีสม 49 ปี จบการศึกษาในจบการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาเกษตรกรรม ตำแหน่งที่รับในปัจจุบันคือเจ้าพนักงานการเกษตร ระดับ 5 และอายุงานรวมทั้งสิ้น 28 ปี และมีสถานภาพการครองเรือนคือคือสมรสและอยู่ร่วมกัน และพักอาศัยในบ้านพักของตนเองและอยู่ในตำบลที่รับผิดชอบ

ขอบเขตความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล ตำบลบ่อปลาทอง

นายวีระพล ศรีสม รับผิดชอบตำบลทั้งหมด 1 ตำบล คือตำบลบ่อปลาทอง จำนวน 14 หมู่บ้าน มีครอบครัวเกษตรกรที่รับผิดชอบ 864 ครอบครัว ซึ่งมีพื้นที่ในการดูแลทั้งหมด 47,920 ไร่ และมีพื้นที่ที่สามารถทำการเกษตรได้ทั้งหมดจำนวน 25,760 ไร่ และมีเกษตรกรที่สามารถเป็นผู้นำได้จำนวน 21 คน ทั้งนี้งานส่งเสริมในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบในเรื่องของพืชเศรษฐกิจคือ มันสำปะหลัง และอ้อย ไม่มีการส่งเสริมด้านการเลี้ยงสัตว์น้ำ ส่วนการส่งเสริมด้านการปศุสัตว์ได้มีการส่งเสริมให้เกษตรกร เลี้ยงโค และสุกร พร้อมนี้งานส่งเสริมด้านป่าไม้คือจัดให้มีการปลูกป่าชุมชน

ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการเผยแพร่ความรู้และเทคโนโลยีทางการเกษตรสู่เกษตรกรของเกษตรตำบล ตำบลบ่อปลาทอง

นายวีระพล ศรีสม พบปัญหาและอุปสรรคของการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีในเขตตำบล บ่อปลาทอง มีดังนี้

1. ขาดวัสดุอุปกรณ์ในการถ่ายทอด
2. ขาดงบประมาณในการถ่ายทอด
3. การรวมกลุ่มยังน้อย
4. ระดับการยอมรับของเกษตรกรยังมีน้อย

นายวีระพล ศรีสม มีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาในเรื่องการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีสู่เกษตรกร มีดังนี้

1. จัดตั้งศูนย์นำร่องเพื่อเป็นแบบอย่างให้กับเกษตรกร
2. จัดงบประมาณในการถ่ายทอดให้มากขึ้น

ตำบลตะคุ

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล ตะคุ

นายสมเกียรติ เลิกกระโทก อายุ 46 ปี จบการศึกษาในระดับจบการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาพืชกรรม ตำแหน่งที่รับในปัจจุบันคือเจ้าพนักงานการเกษตรระดับ 5 และอายุงานรวมทั้งสิ้น 25 ปี และมีสถานภาพการครองเรือนคือคือสมรสและอยู่ร่วมกัน และที่พักอาศัยเป็นบ้านเช่าอยู่นอกตำบลที่รับผิดชอบแต่อยู่ในอำเภอเดียวกัน

ขอบเขตความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล ตำบลตะคุ

นายสมเกียรติ เลิกกระโทก รับผิดชอบตำบลทั้งหมด 1 ตำบล คือตำบลตะคุ จำนวน 13 หมู่บ้านมีครอบครัวเกษตรกรที่รับผิดชอบ 736 ครัวเรือน ซึ่งมีพื้นที่ในการดูแลทั้งหมด 29,654 ไร่ และมีพื้นที่ที่สามารถทำการเกษตรได้ทั้งหมดจำนวน 23,560 ไร่ และมีเกษตรกรที่สามารถเป็นผู้นำได้จำนวน 16 คน ทั้งนี้งานส่งเสริมในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบในเรื่องของพืชเศรษฐกิจคือ มันสำปะหลัง ไม่มีการส่งเสริมด้านการเลี้ยงสัตว์น้ำ ส่วนการส่งเสริมด้านการปศุสัตว์ ได้มีการส่งเสริมให้เกษตรกร เลี้ยงโค และกระบือ ไม่มีการส่งเสริมด้านป่าไม้

ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการเผยแพร่ความรู้และเทคโนโลยีทางการเกษตรสู่เกษตรกรของเกษตรตำบล ตำบลตะคุ

นายสมเกียรติ เลิกกระโทก พบปัญหาและอุปสรรคของการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีในเขตตำบลตะคุ มีดังนี้

1. เกษตรกรทำการเกษตรประเภทเดียวจึงเป็นปัญหาต่อการส่งเสริม
2. เกษตรกรไม่ให้ความสำคัญ

นายสมเกียรติ เลิกกระโทก มีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาในเรื่องการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีสู่เกษตรกร มีดังนี้

1. เพิ่มงบประมาณในการถ่ายทอดให้มากขึ้น
2. นำวิทยากรใหม่ๆมาเผยแพร่

ตำบลสะแกราช

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล ตำบลสะแกราช

นายกำธร สังข์ทอง อายุ 47 ปี จบการศึกษาในระดับ ในระดับปริญญาตรี สาขาวิชาสัตวบาล ตำแหน่งที่รับในปัจจุบันคือนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ระดับ 5 และอายุงานรวมทั้งสิ้น 27 ปี มีสถานภาพการครองเรือนคือคือสมรสและอยู่ร่วมกัน และที่พักอาศัยเป็นอยู่บ้านของตนเองแต่ต่างอำเภอที่รับผิดชอบ

ขอบเขตความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล ตำบลสะแกราช

นายกำธร สังข์ทอง รับผิดชอบตำบลทั้งหมด 1 ตำบล คือตำบลสะแกราช จำนวน 17 หมู่บ้าน มีครอบครัวเกษตรกรที่รับผิดชอบ 1,198 ครอบครัว ซึ่งมีพื้นที่ในการดูแลทั้งหมด 35,36 ไร่ และมีพื้นที่ที่สามารถทำการเกษตรได้ทั้งหมดจำนวน 28,560 ไร่ และมีเกษตรกรที่สามารถเป็นผู้นำได้จำนวน 21 คน ทั้งนี้งานส่งเสริมในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบในเรื่องของพืชเศรษฐกิจคือ มันสำปะหลัง ไม่มีการส่งเสริมด้านการเลี้ยงสัตว์น้ำ ส่วนการส่งเสริมด้านการปศุสัตว์ได้มีการส่งเสริมให้เกษตรกร เลี้ยงโค และกระบือ งานส่งเสริมด้านป่าไม้ให้มีการปลูกป่าชุมชน

ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการเผยแพร่ความรู้และเทคโนโลยีทางการเกษตรสู่เกษตรกรของเกษตรตำบล ตำบลสะแกราช

นายกำธร สังข์ทอง พบปัญหาและอุปสรรคของการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีในเขตตำบลสะแกราช มีดังนี้

1. ไม่สามารถจัดทำการถ่ายทอดเทคโนโลยีตามแผนงานส่งเสริมถ่ายทอดความรู้ได้เนื่องจากขาดงบประมาณ

2. เกษตรกรไม่ให้ความสำคัญต่อการรับข้อมูล

นายกำธร สังข์ทอง มีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาในเรื่องการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีสู่เกษตรกร มีดังนี้

1. เพิ่มงบประมาณในการถ่ายทอดให้มากขึ้น

2. นำวิทยากรใหม่ๆ มาเผยแพร่อย่างต่อเนื่อง

วิจารณ์ผลการวิจัย

ปัญหาและอุปสรรคที่เจ้าหน้าที่เกษตรตำบลทุกตำบลพบจะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เหมือนกับปัญหาที่พบในอดีต (เอกชัย โอเจริญ, 2520; ทานอง สิงคาลวณิช, 2518 และ Adam, 1997) คือ

1. ไม่สามารถจัดทำกรถ่ายทอดเทคโนโลยีตามแผนงานส่งเสริมความรู้ได้เนื่องจากขาดงบประมาณ

2. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและเกษตรกรขาดข้อมูลและข่าวสาร สนับสนุนการบริการ ส่งเสริมการเกษตร รวมทั้งเอกสารต่างๆ ล้าสมัย เป็นคำแนะนำกว้างๆ เนื่องด้วยเจ้าหน้าที่เกษตรตำบล มีความรู้เฉพาะด้านที่เรียนมา จึงทำให้การถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยี ในบางส่วนขาดหายไป

3. การเยี่ยมเกษตรกรไม่เพียงพอ เนื่องจากอัตราส่วนของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมต่อครอบครัวของเกษตรกร มีมากทำให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมแต่ละคนไม่สามารถไปเยี่ยมเกษตรกรในพื้นที่รับผิดชอบได้ครบ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต้องรับผิดชอบมากมายไม่เพียงแต่เกษตรกรผู้นำเท่านั้น แต่งานประจำปรกติในสำนักงานมีมาก เช่น การรายงานทำให้ไม่สามารถลงไปช่วยเหลือ เกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ที่พักอาศัยของเจ้าหน้าที่เกษตรตำบล ส่วนใหญ่อยู่นอกเขตพื้นที่รับผิดชอบทำให้ จึงทำให้ ทราบปัญหาของแต่ละตำบลที่รับผิดชอบอย่างถ่องแท้

5. เกษตรกรไม่เห็นความสำคัญของการรวมกลุ่ม และการรับการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยี จะเห็นได้ว่าพบปัญหาแทบทุกพื้นที่ในอำเภอปักธงชัย ดังนั้นการสร้างเชื่อมั่น กับตัวเกษตรกรว่าถ้าเข้ามารับการถ่ายทอดความรู้ และเทคโนโลยีกับเกษตรตำบล จะทำให้มีการพัฒนา รายได้ ชีวิต ความเป็นอยู่ จึงเป็นเรื่องสำคัญ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการเผยแพร่ความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรสู่เกษตรกรของเกษตรกรตำบล อำเภอ ปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา โดยเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์จำเกษตรกรตำบลผู้รับผิดชอบแต่ละตำบล จำนวน 13 ท่านและสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล ซึ่งส่วนใหญ่แล้วจากการศึกษาพบว่าจะเป็นผู้ชายเป็นส่วนใหญ่ และอายุที่มากที่สุดคือ 53 ปี ซึ่งระดับการศึกษาส่วนใหญ่จะสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ โดยส่วนมากจะศึกษาทางด้าน เทคโนโลยีทางการเกษตร และผู้ที่มีอายุงานสูงสุดคือ 29 ปี ซึ่งส่วนใหญ่จะมีสถานภาพการครองเรือนคือสมรสและอยู่ร่วมกัน ซึ่งจะมีที่พักอาศัยอยู่ในเขตอำเภอปักธงชัย

ขอบเขตความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล ซึ่งส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่เกษตรจํารับผิดชอบคนละ 1 ตำบล ซึ่งจำนวนหมู่บ้านที่รับผิดชอบสูงสุดจำนวน 33 หมู่บ้าน และปริมาณเกษตรกรในเขตที่รับผิดชอบสูงสุด 3,100 ครอบครั้ว และ ตำบล ภูหลวง ,ตำบลลำนางแก้ว จะมีพื้นที่ในรับผิดชอบมากที่สุด และมีพื้นที่ที่สามารถทำการเกษตรได้มากที่สุด คือตำบลบ่อปลาทอง ในขณะที่จำนวนเกษตรกรที่สามารถเป็นผู้นำได้มีปริมาณสูงถึง 25 คน คือตำบลจัว และพืชเศรษฐกิจที่ทางเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแนะนำให้ปลูกเป็นส่วนใหญ่คือ มันสำปะหลัง,ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์, ข้าวในขณะที่สัตว์น้ำที่เลี้ยงส่วนใหญ่คือปลากินพืช ในด้านของปศุสัตว์ส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจะแนะนำให้เกษตรกรเลี้ยงโค และสุกร งานส่งเสริมป่าไม้ส่วนใหญ่จะเป็น กิจกรรมป่าชุมชน

ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการเผยแพร่ความรู้และเทคโนโลยีทางการเกษตรสู่เกษตรกรของเกษตรกรตำบล ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาในเรื่องของงบประมาณไม่เพียงพอต่อการถ่ายทอดเทคโนโลยีไม่ว่าจะเป็นในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ หรือการยอมรับของเกษตรกรที่มีต่อการเผยแพร่ความรู้และเทคโนโลยีค่อนข้างช้า

ข้อเสนอแนะ

1. ให้ทางราชการจัดงบประมาณในการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกร
2. เพิ่มงบประมาณการจัดฝึกอบรมให้กับเกษตรกรตำบล
3. จัดงบประมาณสนับสนุนให้เพียงพอมีระบบการเบิกจ่ายที่ง่าย สะดวกรวดเร็ว

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

1. ในการทำวิจัยครั้งต่อไปความที่จะศึกษาในเรื่องของการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรรวมด้วยจะทำให้ทราบปัญหาของการปฏิบัติงาน ซึ่งจะทำให้การวิเคราะห์ข้อมูลสมบูรณ์ขึ้น
2. การลงมือปฏิบัติงานในการเก็บข้อมูลแต่ละครั้งควรที่จะนำอุปกรณ์ในการเก็บข้อมูลที่สามารถบันทึกข้อมูลได้อย่างแม่นยำไปด้วยทุกครั้ง เช่น กล้องวิดีโอ เทปบันทึกเสียง กล้องถ่ายภาพ เพื่อที่จะทำให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน
3. การที่จะเข้าไปเก็บข้อมูลแต่ละครั้งควรที่จะนัดเจ้าหน้าที่เกษตรตำบลก่อน เพื่อที่จะได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและสมบูรณ์ในการสัมภาษณ์

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย . 2534. คู่มือการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสภาตำบล (กสต.)และคณะกรรมการหมู่บ้าน(กม.)ภาคความรู้และระเบียบกฎหมาย .กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์สวนทองถิ่น.
- กรมส่งเสริมการเกษตร . 2537. แนวทางการปฏิบัติงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร. กรุงเทพมหานคร :โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- _____ . 2539. หลักและวิธีวิจัยทางส่งเสริมการเกษตร .กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- _____ . 2546. ความต้องการรับการถ่ายทอดความรู้ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรผู้รับผิดชอบศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล . กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ . 2535. คู่มือการปฏิบัติงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ .กรุงเทพฯ: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ . 2537. แผนปฏิบัติงานการส่งเสริมการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่7 (2537-2539) .กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมส่งเสริมการเกษตร.
- _____ . 2539. ทิศทางการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (2540-2544) .กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมส่งเสริมการเกษตร.
- กองแผนงานและโครงการพิเศษและสำนักฝึกอบรม . 2526. แนวทางฝึกอบรมตามระบบส่งเสริมการเกษตร .กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการเกษตร.

2529. รายงานผลการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษารากิจของ
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลตามที่ได้รับกับที่ปฏิบัติจริง.กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริม
การเกษตร.
- ประยูร หงษ์ทองคำ. 2547. การส่งเสริมการเกษตรระดับตำบล.กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมส่งเสริม
การเกษตร.
- วิจิตร อวระกุล . 2527. หน้าที่และหลักการปฏิบัติงานของนักส่งเสริมการเกษตร .กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์กรมส่งเสริมการเกษตร.
- ทรงศักดิ์ สุรัสวดีกุล . 2528. บทบาทของเกษตรอำเภอและเกษตรตำบลภาคตะวันตกตามระบบ
ฝึกอบรมและเยี่ยมเยียนภายใต้โครงการปรับปรุงระบบส่งเสริมการเกษตรของ
ประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร . วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ทำนอง สิงคาลวณิช . 2518. เกษตรกรไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์รวมมิตรไทย.
- ทำนอง สิงคาลวณิช . 2526. การส่งเสริมการเกษตร. กรุงเทพมหานคร: จงเจริญการพิมพ์.
- ธงชาติ รักษากุล . 2528. ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม
การเกษตรระดับตำบล เกี่ยวกับการฝึกอบรมและการเยี่ยมเยียนเกษตรกรตาม
โครงการปรับปรุงระบบส่งเสริมการเกษตรของประเทศไทยใน 4 จังหวัดภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ. กรุงเทพมหานคร . วิทยานิพนธ์ปริญญาโท.
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศักดิ์ศิลป์ โชติกุล. 2528. การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล (เกษตร
ตำบล) ในจังหวัดภาคกลางที่อยู่ในโครงการปรับปรุงระบบส่งเสริมการเกษตรของ
ประเทศไทยระยะที่1. กรุงเทพมหานคร . วิทยานิพนธ์ปริญญาโท.
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- สุขชัย เจริญประเสริฐ . 2538. การปฏิบัติงานและความคิดเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติงานตามโครงการสนับสนุนแผนการผลิตของเกษตรกรในภาคเหนือ. กรุงเทพมหานคร . วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักงานเกษตรตำบลอำเภอบักรงชัย . 2547. แผนส่งเสริมการเกษตรประจำปี 2547. นครราชสีมา.
- เอกชัย โอเจริญ . 2520. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- Adams M.E. .1997. การส่งเสริมการเกษตรในประเทศที่กำลังพัฒนา. แปลโดยนิพนธ์ ใจปลื้ม กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว.
- Kelsey, T. and Hearn, C .1967. Introduction of Psychology. New York : Mc Graw – Hill.
- Laidlaw, A.F. 1962. Training and Extension in the Cooperative Movement. Room : FAO Publication.
- Mosher, A.T .1978. An Introduction to Agricultural Extension. New York: Agricultural Development Council.
- Russell, J. 1981. Finance and Development Agricultural Information Development Bulletin.No.3:P.

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง การศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการเผยแพร่ความรู้และเทคโนโลยีทางการเกษตรสู่เกษตรกรของ
เกษตรกรตำบล อ.ปັกรงชัย จ.นครราชสีมา

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล

1.เพศ

() 1. ชาย

() 2. หญิง

2.อายุ.....ปี

3.ระดับการศึกษา

.....
.....

สาขาที่ศึกษา.....

4.ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง.....

ระดับ.....

5.ระยะเวลาการทำงานทั้งหมด.....ปี

6.สถานภาพการครองเรือน

() 1.โสด

() 2.สมรสและอยู่ร่วมกัน

() 3.สมรสและแยกกันอยู่

() 4.หย่าร้าง

7.ที่อยู่อาศัย

() 1.บ้านพักเกษตรกรตำบลที่ทางราชการสร้างให้

() 2.เช่าบ้านอยู่ในตำบลที่รับผิดชอบ

() 3.เช่าบ้านอยู่นอกตำบลที่รับผิดชอบแต่อยู่ภายในอำเภอ

() 4.อยู่บ้านของตนเองในตำบลที่รับผิดชอบ

() 5.อยู่บ้านของตนเอง นอกตำบลที่รับผิดชอบแต่อยู่ภายในอำเภอ

() 6.อยู่บ้านของตนเอง แต่ต่างอำเภอ

() อื่นๆระบุ.....

ตอนที่ 2. ขอบเขตความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล
คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ใน () และเติมข้อความในช่องว่างให้สมบูรณ์

1. จำนวนตำบลที่รับผิดชอบ

- () 1. ร่วมกับเกษตรตำบลอื่นรับผิดชอบ 1 ตำบล
- () 2. รับผิดชอบ 1 ตำบล
- () 3. รับผิดชอบ 2 ตำบล
- () 4. มากกว่า 2 ตำบล

2. จำนวนหมู่บ้านที่รับผิดชอบ.....หมู่บ้าน

3. จำนวนครอบครัวเกษตรกรในเขตที่รับผิดชอบ.....ครอบครัว

4. พื้นที่ทั้งหมดในเขตรับผิดชอบ.....ไร่

5. พื้นที่ทำการเกษตรในเขตรับผิดชอบ.....ไร่

6. จำนวนเกษตรกรผู้นำและสถาบันเกษตรกรที่ท่านรับผิดชอบ.....

7. งานส่งเสริมในเขตที่รับผิดชอบ

คำชี้แจง ถ้าในเขตที่รับผิดชอบไม่มีงานส่งเสริมนั้นโปรดระบุ "ไม่มี" ในช่องว่าง

1.พืชพืชเศรษฐกิจที่ท่านแนะนำส่งเสริม (ระบุนิตพืชเศรษฐกิจ และงานที่ปฏิบัติ)

.....
.....

2.ชนิดสัตว์น้ำที่ท่านแนะนำส่งเสริม (ระบุนิตสัตว์น้ำและงานที่ปฏิบัติ)

.....
.....

3.ชนิดของปศุสัตว์ที่ท่านแนะนำส่งเสริม (ระบุนิตของปศุสัตว์และงานที่ปฏิบัติ)

.....
.....

4.งานส่งเสริมป่าไม้ (ระบุนิตของป่าไม้และงานปฏิบัติ)

.....
.....

ภาพแสดงการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่

